

ภาวะสังคมไทย

Social situation and outlook

2
5
6
5

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม 2565

ความเคลื่อนไหวทางสังคม

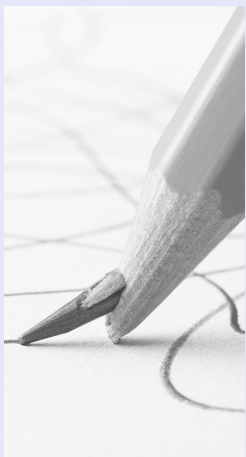
 สถานการณ์แรงงานในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 เริ่มฟื้นตัวดีขึ้น การจ้างงานขยายตัวทั้งในและนอกภาคเกษตร ชั่วโง่งการทำงานปรับตัวดีขึ้น การว่างงานลดลงต่ำสุดตั้งแต่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19

 หนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสี่ ปี 2564 ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ขณะที่คุณภาพสินเชื่อปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ต้องติดตามความสามารถในการชำระหนี้ครัวเรือน เนื่องจากรายได้แรงงานยังไม่ฟื้นตัว ความเปราะบางทางการเงินของครัวเรือนจากการเผชิญกับเศรษฐกิจที่หดตัวมานาน และค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

 การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงในทุกโรค เนื่องจากประชาชนยังคงดูแลตนเองและมีการใส่หน้ากากอนามัยอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งภาวะความเสี่ยงด้านสุขภาพจิตมีแนวโน้มดีขึ้นเช่นเดียวกัน

 คดีอาญาโดยรวมลดลง แต่ยังต้องติดตามการบำบัดผู้เสียหายโดยเฉพาะกลุ่มที่มีอาการทางจิต การกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง และการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ อุบัติเหตุจราจรทางบกและจำนวนผู้เสียชีวิตลดลง อย่างไรก็ตาม การเริ่มกลับมาเดินทางและมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอีกครั้ง อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุมากขึ้น จึงควรมีการเฝ้าระวังและบูรณาการความร่วมมือเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเดินทาง

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

ภาวะการเรียนรู้ถดถอย : โอกาสการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ : ภาวะการเรียนรู้ถดถอย จากสถานการณ์ COVID-19 ส่งผลให้เด็กสูญเสียการเรียนรู้ แต่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการยกระดับการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม ซึ่งเป็นผลดีต่อการศึกษาและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ความท้าทายของตลาดคาร์บอนไทย และประเด็นที่ต้องคำนึงถึง : ความพยายามในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยใช้กลไกตลาดคาร์บอน เป็นสิ่งสำคัญที่ทั่วโลกกำลังเร่งดำเนินการ ซึ่งจะสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการขายคาร์บอนเครดิต จึงเป็นโอกาสที่ดีของไทย หากตลาดคาร์บอนในประเทศได้รับการผลักดันมากขึ้น

บทความเรื่อง “สภาพปัญหาการหลอกลวงยุคดิจิทัล และแนวทางแก้ไข”

การหลอกลวงผ่านการสื่อสารสมัยใหม่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีรูปแบบที่ซับซ้อน/หลากหลายมากขึ้น ในช่วง 1 ปี คนไทยมีประสบการณ์ถูกหลอก และมีผู้ตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก โดยพฤติกรรม/ทักษะการใช้เทคโนโลยี และบุคลิกภาพส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเข้าถึงและการตกเป็นเหยื่อ ในการนี้ จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชนรู้เท่าทันและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการปัญหาของหน่วยงานภาครัฐ

ความเคลื่อนไหวทางสังคม

อัตราการว่างงาน 	1.53% 	สถานการณ์แรงงานมีแนวโน้มดีขึ้น โดยการจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.53 ต่ำสุดในช่วง COVID-19 แต่ยังมีผู้เสมือนว่างงานเป็นจำนวนมาก ขณะที่การว่างงานของผู้จบการศึกษาใหม่ และการว่างงานระยะยาวยังคงเพิ่มขึ้น
หนี้สินครัวเรือน 	3.9% 	หนี้สินครัวเรือนไตรมาสสี่ ปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 3.9 ชะลอลงจากร้อยละ 4.2 ในไตรมาสก่อน หรือมีสัดส่วนร้อยละ 90.1 ต่อ GDP ขณะที่คุณภาพสินเชื่อปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังต้องติดตามความสามารถในการชำระหนี้ครัวเรือนโดยเฉพาะสินเชื่อรถยนต์ เนื่องจากสัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษต่อสินเชื่อรวมอยู่ในระดับสูง
สุขภาพและการเจ็บป่วย 	37.9% 	การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสหนึ่งลดลงร้อยละ 37.9 และภาวะความเสี่ยงด้านสุขภาพจิตมีแนวโน้มดีขึ้นเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันโรค COVID-19 ให้กับประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงต้องสร้างความรู้และรณรงค์ให้ประชาชนมีการคัดแยกและทิ้งขยะติดเชื้ออย่างถูกวิธี
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ 	0.6% 	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 แต่ยังคงต้องมีการตรวจสอบการให้บริการของร้านอาหารอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 หลังจากการผ่อนคลายมาตรการ และรณรงค์ให้เลิกสูบบุหรี่ในบ้าน รวมถึงเฝ้าระวังและกำกับดูแลการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์
คดีอาญา 	26.9% 	คดีอาญาโดยรวมลดลง ร้อยละ 26.9 โดยที่คดีชีวิตร่างกายและเพศลดลงร้อยละ 18.4 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ลดลงร้อยละ 7.5 และคดียาเสพติดลดลงร้อยละ 29.1 ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา และการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง
อุบัติเหตุจราจร 	33.9% 	อุบัติเหตุจราจรทางบกลดลงร้อยละ 33.9 จำนวนผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 26.5 การเกิดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2565 ลดลงร้อยละ 18.9 ผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุจึงควรมีการบูรณาการความร่วมมือเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเดินทาง

ความเคลื่อนไหวทางสังคมรายไตรมาส

1. สถานการณ์ด้านแรงงาน

สถานการณ์แรงงานไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีแนวโน้มที่ดีขึ้นในทุกด้าน การจ้างงานที่ขยายตัวได้ดีทั้งในและนอกภาคเกษตร ชั่วโมงการทำงานปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น การว่างงานมีแนวโน้มลดลงโดยอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.53 ต่ำที่สุดตั้งแต่มีการแพร่ระบาดของ COVID-19 สอดคล้องกับสถานการณ์การว่างงานในระบบที่ปรับตัวลดลงเช่นกัน

สถานการณ์ด้านแรงงานไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 จากข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า การจ้างงานมีจำนวน 38.7 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 3.0 เป็นการเพิ่มขึ้นทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม โดยภาคเกษตรกรรมมีการจ้างงาน 11.4 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 11.1 ล้านคนในปีก่อน เนื่องจากพืชสำคัญทั้งข้าว อ้อยโรงงาน สับปะรด ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ มีการผลิตเพิ่มขึ้น การจ้างงานนอกภาคเกษตรมีจำนวน 27.3 ล้านคน

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)							การเปลี่ยนแปลง (%YOY)						
	2563	2564					2565	2563	2564					2565
	ปี	ปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	ปี	ปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
กำลังแรงงานรวม	38.5	38.7	38.8	38.8	38.6	38.6	39.6	1.0	0.4	1.5	1.6	-0.2	-1.2	2.3
1. ผู้มีงานทำ	37.7	37.8	37.6	37.8	37.7	37.9	38.7	0.2	0.2	0.4	2.0	-0.6	-1.0	3.0
1.1 ภาคเกษตร	11.8	12.0	11.1	11.7	12.7	12.6	11.4	-0.1	1.8	2.8	2.4	1.0	1.3	3.0
1.2 นอกภาคเกษตร	25.9	25.7	26.5	26.1	25.0	25.3	27.3	0.3	-0.6	-0.6	1.8	-1.3	-2.1	3.0
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.0	5.9	6.1	5.9	5.9	5.8	6.3	-2.4	-0.9	-2.2	-2.2	2.1	-1.2	2.6
- ก่อสร้าง	2.2	2.2	2.4	2.3	2.0	2.1	2.4	1.9	-1.1	4.5	5.1	-7.3	-6.9	-1.1
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.3	6.3	6.3	6.1	6.3	6.4	6.6	0.5	-0.4	-1.0	-1.4	0.2	0.7	5.8
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.9	2.8	2.9	2.9	2.6	2.7	2.9	0.7	-3.1	-0.2	5.4	-9.3	-7.9	-1.1
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.3	1.4	1.3	1.4	1.4	1.3	1.5	1.9	2.7	-0.4	7.1	4.6	-0.4	16.2
- อื่น ๆ	7.2	7.2	7.5	7.4	6.9	7.0	7.6	1.5	0.1	-0.6	4.7	-1.6	-1.9	1.7
2. จำนวนผู้ว่างงาน*	0.65	0.75	0.76	0.73	0.87	0.63	0.61	74.4	14.9	92.1	-1.8	18.4	-13.1	-19.8
อัตราว่างงาน (%)	1.69	1.93	1.96	1.89	2.25	1.64	1.53							
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.2	0.2	0.4	0.2	0.1	0.1	0.3	11.5	-6.1	10.0	-35.3	5.3	41.8	-28.3
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	43.2	44.4	42.8	45.2	43.9	45.6	43.8	-5.7	2.8	0.0	12.4	-0.6	0.3	2.4
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	40.8	40.9	40.1	41.6	40.2	41.7	40.8	-4.6	0.3	-1.8	8.8	-3.5	-1.9	1.9
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.**	1.2	1.0	1.1	0.9	1.1	0.7	1.0	135.0	-21.4	17.6	-66.3	76.1	27.1	-14.0
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.1	0.1	259.5	9.1	193.1	-51.9	90.1	-8.2	-54.6
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	1.1	0.8	0.9	0.8	0.8	0.6	0.9	121.8	-26.6	2.7	-68.6	71.8	37.1	-4.2
5.2 ผู้ทำงานต่ำกว่า 35 ชม.***	0.5	0.6	0.7	0.5	0.8	0.4	0.3	94.4	20.4	129.1	-33.4	76.0	-14.1	-51.0
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	24.9	24.8	23.6	25.7	24.1	26.0	25.2	-6.7	-0.3	-3.3	13.7	-6.5	-3.5	6.9
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	5.6	5.5	5.7	6.0	4.7	5.6	5.7	-17.1	-2.0	-3.0	32.2	-16.4	-12.5	0.0
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง****	0.4	0.4	0.6	0.4	0.3	0.2	0.4	63.5	0.9	40.2	-44.0	65.1	9.6	-37.4
อัตราว่างงานแฝง (%)	1.0	1.0	1.6	1.1	0.9	0.6	1.0							

หมายเหตุ: ข้อมูลไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ข้อมูลประมาณการประชากรชุดใหม่

* ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่มีการประจำตำแหน่งงาน สมัครงานหรือรอการบรรจุงาน และผู้ที่ไม่ได้ทำงานแต่พร้อมจะทำงานในระหว่าง 30 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์

** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

*** ผู้ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

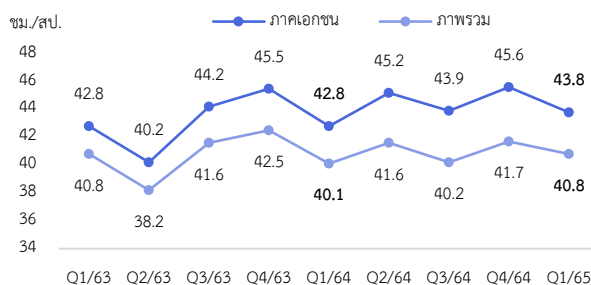
**** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 3.0 โดยสาขาที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ สาขาการผลิต การจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 สอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตที่อยู่ที่ 66.35 สูงที่สุดนับแต่มีการแพร่ระบาดของ COVID-19 และการส่งออกที่ขยายตัวถึงร้อยละ 14.9 ขณะที่ สาขาการขนส่ง/ขายปลีก และสาขาการขนส่ง/เก็บสินค้า ซึ่งขยายตัวได้ร้อยละ 5.8 และ 16.2 ตามลำดับ แต่สำหรับสาขาที่การจ้างงานลดลงได้แก่ สาขาก่อสร้าง และสาขาโรงแรม/ภัตตาคาร โดยทั้งสองสาขามีการจ้างงานลดลงร้อยละ 1.1 ทั้งนี้ การจ้างงานที่ลดลงในสาขาโรงแรม/ภัตตาคาร เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 มีความรุนแรงขึ้น ซึ่งทำให้คนไทยชะลอการใช้สิทธิตามมาตรการโครงการเราเที่ยวด้วยกันระยะที่ 4 ซึ่ง ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีสิทธิที่פקคงเหลือมากกว่า 5.3 แสนสิทธิ และตัวเครื่องบินคงเหลือมากกว่า 5.4 แสนสิทธิ ขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติแม้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงที่มีการแพร่ระบาดฯ แต่ยังมีจำนวนไม่มาก กล่าวคือ ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพียง 5.0 แสนคน เทียบกับก่อนการระบาดของ COVID-19 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมากถึง 9 - 10 ล้านคน

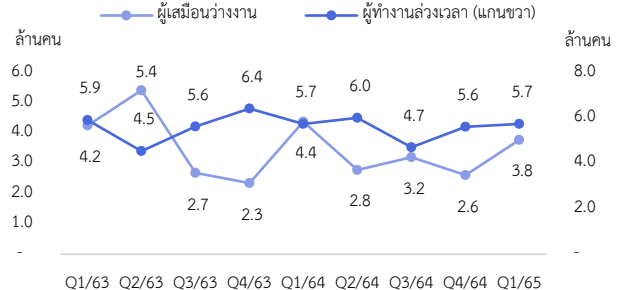
ชั่วโมงการทำงานของแรงงานปรับตัวดีขึ้น โดยชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวม และภาคเอกชนอยู่ที่ 40.8 และ 43.8 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน แต่ยังต่ำกว่าช่วงก่อนการระบาดของ COVID-19 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากผู้เสมือนว่างงานที่ยังมีอยู่เป็นจำนวนมากโดยไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 3.8 ล้านคน ขณะที่ผู้ทำงาน 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป หรือกลุ่มทำงานล่วงเวลามีจำนวนใกล้เคียงกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่ 5.7 ล้านคน สะท้อนให้เห็นว่า ตลาดแรงงานยังไม่ฟื้นตัวกลับมาเป็นปกติ

แผนภาพ 1 ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

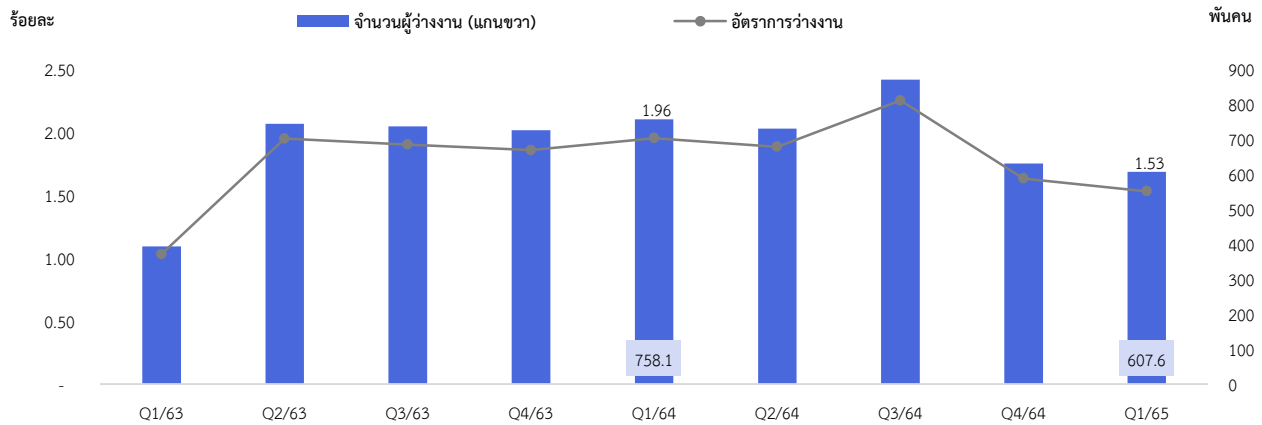
แผนภาพ 2 จำนวนผู้เสมือนว่างงานและผู้ทำงานล่วงเวลา

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

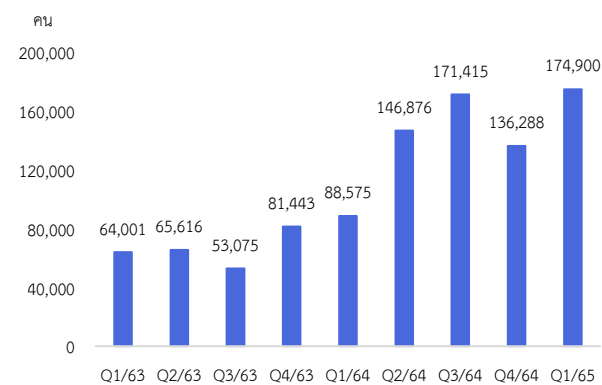
สถานการณ์การว่างงานของแรงงาน ปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น มีผู้ว่างงานจำนวน 6.1 แสนคน ลดลงจาก 7.6 แสนคนในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 1.53 ลดลงต่ำที่สุดอีกครั้งหนึ่งหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ขณะที่ การว่างงานในระบบลดลงต่อเนื่อง โดยผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีจำนวน 305,765 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานในระบบที่ร้อยละ 2.7 ส่วนจำนวนแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการที่สถานประกอบการกิจการขอใช้มาตรา 75 ของ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงานฯ ลดลงจาก 82,346 คน ในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2564 เหลือเพียง 35,174 คน ณ สิ้นไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การว่างงานยังมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ 1) ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีจำนวน 2.6 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน 2) ผู้ว่างงานระยะยาวยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยมีจำนวนถึง 1.7 แสนคน และ 3) การว่างงานในกลุ่มแรงงานที่จบการศึกษาสูงยังอยู่ในระดับสูง โดยอัตราการว่างงานของผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 3.10

แผนภาพ 3 จำนวนผู้ว่างงานและอัตราการว่างงาน

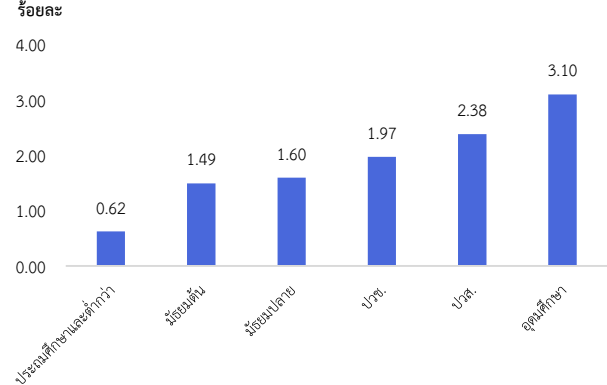
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 4 จำนวนผู้ว่างงานระยะยาว

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 5 อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา

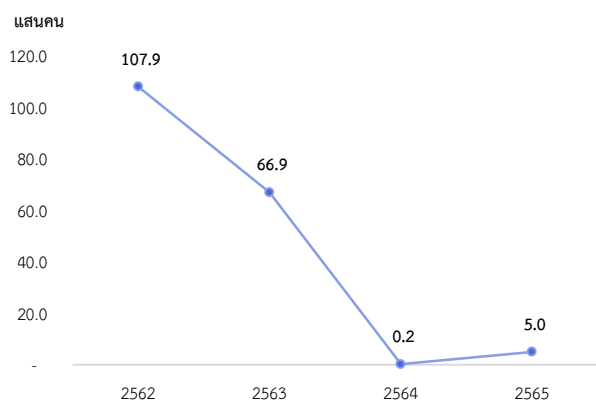

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นด้านแรงงานที่ต้องให้ความสำคัญในระยะต่อไป ได้แก่

1. **การฟื้นตัวของการทำงานภาคท่องเที่ยว** โดยปัจจุบันแม้ว่าการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวจะเริ่มปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น แต่จากสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับก่อนการระบาดของ COVID-19 โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยเพียง 5 แสนคน ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2565 ต่ำกว่าช่วงก่อน COVID-19 ถึงร้อยละ 95.4 ขณะที่การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจากโครงการกระตุ้นการท่องเที่ยวจากภาครัฐ แต่สัดส่วนรายจ่ายของนักท่องเที่ยวไทยยังไม่สามารถชดเชยการหายไปของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ จึงต้องให้ความสำคัญกับการเปิดประเทศและดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศให้มากที่สุด ทั้งนี้ปัจจุบันรัฐบาลมีการผ่อนคลายมาตรการเปิดประเทศที่จะเริ่มต้นในวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น ซึ่งอาจเห็นผลของมาตรการที่ชัดเจนในช่วงครึ่งหลังของปี 2565

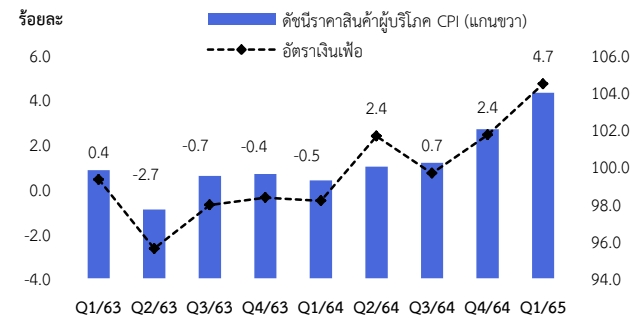
แผนภาพ 6 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติช่วงเดือน มกราคม – มีนาคม

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. ผลกระทบของการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าต่อการจ้างงาน และภาระค่าครองชีพของแรงงาน ราคาสินค้าที่สูงขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2564 ซึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันและต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้น ทั้งวัตถุดิบอาหารสัตว์และปุ๋ย ส่งผลให้ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีอัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงถึงร้อยละ 4.7 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของแรงงาน การจ้างงานในภาคเกษตรกรรมจากราคาปุ๋ย และวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยข้อมูลของสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในเดือนมีนาคม 2565 ราคาขายปลีกปุ๋ยสำคัญเพิ่มขึ้นทุกชนิดระหว่าง ร้อยละ 30 - 101 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของเกษตรกร และการจ้างงานในสาขาการขนส่งจากต้นทุนของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้น ซึ่งในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 เพิ่มสูงถึงร้อยละ 31.4 ซึ่งจะส่งผลต่อการจ้างงานในสาขาการขนส่ง ทั้งนี้ปัจจุบันรัฐบาลมีมาตรการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมกับผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจนถึงเดือนกันยายน 2565 และเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุระหว่าง เมษายน - กันยายน 2565 อีกทั้งปัจจุบันยังมีมาตรการลดอัตราดอกเบี้ยเงินสมทบ¹ ของนายจ้างและผู้ประกันตนมาตรา 33 และผู้ประกันตนมาตรา 39 เป็นระยะเวลา 3 เดือน (พฤษภาคม - กรกฎาคม 2565) รวมถึงการลดเงินสมทบของผู้ประกันตนมาตรา 40 ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดภาระค่าครองชีพของประชาชนได้บ้าง

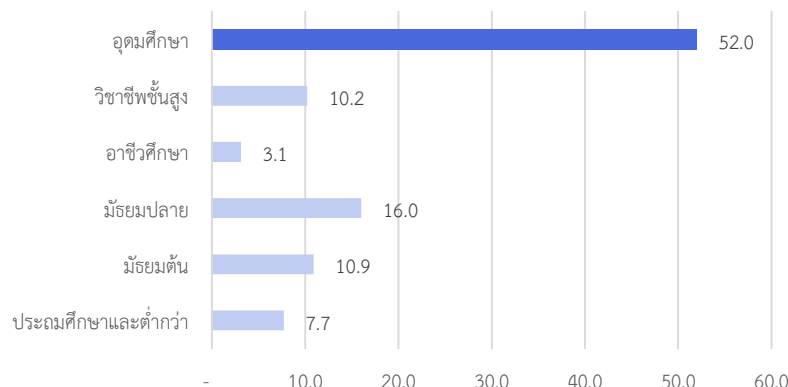
แผนภาพ 7 ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคและอัตราเงินเฟ้อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

3. การหามาตรการแก้ไขปัญหการว่างงานระยะยาวและการว่างงานของผู้จบการศึกษาใหม่ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าเศรษฐกิจเริ่มกลับมาฟื้นตัวได้ โดยการว่างงานระยะยาวจะทำให้แรงงานขาดรายได้เป็นระยะเวลานานและมีแนวโน้มก่อหนี้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตทั้งตนเองและครอบครัว ขณะที่การว่างงานในกลุ่มผู้จบการศึกษาใหม่ โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่มีสัดส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ 52.0 ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาความไม่สอดคล้องของความต้องการแรงงานและทักษะ ซึ่งมีปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

แผนภาพ 8 สัดส่วนผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อน ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 (ร้อยละ)

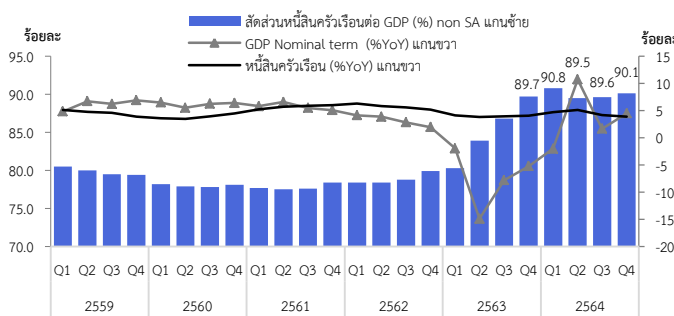
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹ โดยมาตรา 33 ลดอัตราเงินสมทบจากร้อยละ 5 ต่อเดือน เหลือร้อยละ 1 ต่อเดือนให้กับนายจ้างและผู้ประกันตน และสำหรับผู้ประกันตนมาตรา 39 ลดอัตราสมทบจากเดิมร้อยละ 9 ต่อเดือน เหลือเพียงร้อยละ 1.9 ต่อเดือน (91 บาท/คน/เดือน) สำหรับผู้ประกันตนมาตรา 40 ลดเงินสมทบร้อยละ 40 ต่อเดือน ทั้ง 3 ทางเลือก

2. หนี้สินครัวเรือน

หนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสี่ ปี 2564 ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.1 ต่อ GDP ด้านคุณภาพสินเชื่อปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ ต้องติดตามความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน เนื่องจากรายได้แรงงานยังไม่ฟื้นตัว และมีความเปราะบางทางการเงินของครัวเรือนจากการเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวมานาน และค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

แผนภาพ 9 สัดส่วนหนี้สินครัวเรือน GDP (ไม่ปรับฤดูกาล)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และ สศช.

หนี้สินครัวเรือน ณ ไตรมาสสี่ ปี 2564

มีมูลค่า 14.58 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.9 ชะลอลงจากร้อยละ 4.2 ของไตรมาสที่ผ่านมา โดยสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Household debt to GDP) อยู่ที่ร้อยละ 90.1 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 2 ไตรมาสที่ผ่านมา

ตาราง 2 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2561	2562	2563				2464			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	12.83	13.49	13.50	13.59	13.77	14.04	14.14	14.28	14.35	14.58
%YoY	6.0	5.1	4.1	3.8	3.9	4.0	4.7	5.1	4.2	3.9
%QoQ (ไม่ปรับฤดูกาล)	2.2	1.8	0.1	0.6	1.3	1.9	0.7	1.0	0.5	1.6
สัดส่วนต่อ GDP (%)	78.4	79.9	80.3	83.9	86.8	89.7	90.8	89.5	89.6	90.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้สินครัวเรือนขยายตัวชะลอลงเกือบทุกประเภทสินเชื่อ ยกเว้นสินเชื่อเพื่อยานยนต์ สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ โดยไตรมาสสี่ ปี 2564 สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ขยายตัวร้อยละ 5.0 ชะลอลงจากร้อยละ 5.8 ของไตรมาสก่อนหน้า สอดคล้องมูลค่าการโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยที่ยังหดตัว ด้านสินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจขยายตัวร้อยละ 6.5 ส่วนสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่นชะลอตัวลงเล็กน้อยตามการชะลอตัวของสินเชื่อส่วนบุคคลเป็นหลัก ขณะที่สินเชื่อบัตรเครดิตกลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับการหดตัวร้อยละ 0.5 ในไตรมาสก่อน ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัว เช่นเดียวกับสินเชื่อเพื่อยานยนต์ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.3 ในไตรมาสก่อน เป็นร้อยละ 1.2 จากการมาตรการส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการเพื่อกระตุ้นยอดขายที่ถูกกระทบในช่วงก่อนหน้า และสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ซึ่งเป็นสินเชื่อในกลุ่มเช่าซื้อและสินเชื่อซึ่ง มีการขยายตัวเร่งขึ้นมาก โดยในไตรมาสสี่ ปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 21.6

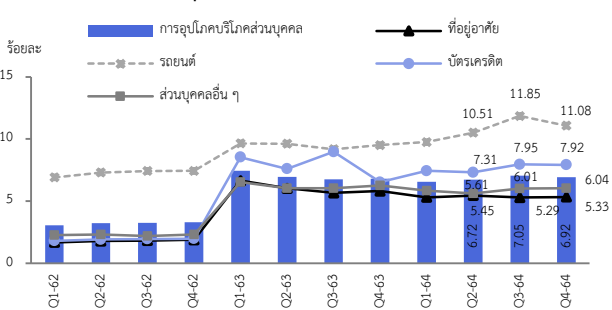
ตาราง 3 อัตราการขยายตัวหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ (ร้อยละ)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนหนี้สิน	2563				2564			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	14.6	100.0	4.1	3.8	3.9	4.0	4.7	5.1	4.2	3.9
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	5.0	34.5	3.7	4.5	5.1	5.7	6.4	6.3	5.8	5.0
เพื่อยานยนต์	1.8	12.4	6.2	4.4	4.1	3.4	2.9	2.7	0.3	1.2
เพื่อการประกอบธุรกิจ ¹	2.7	18.8	1.1	1.9	2.5	4.0	6.1	7.8	7.6	6.5
เพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	4.0	27.8	6.1	5.3	5.6	5.1	6.1	5.9	4.2	3.8
- สินเชื่อส่วนบุคคล	2.9	19.8	5.2	6.3	7.4	7.4	6.7	5.4	2.1	0.5
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ²	0.7	4.8	12.9	4.6	0.7	-0.3	3.0	9.4	18.0	21.6
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.5	3.1	2.6	-0.2	0.9	-1.3	6.0	4.4	-0.5	1.6
สินเชื่ออื่น ๆ ³	0.9	6.4	3.1	-0.7	-3.9	-5.7	-8.1	-6.1	-5.1	-3.3

หมายเหตุ: ¹ สินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพ และสินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์
² สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งรวมถึงการให้สินเชื่อและการให้เช่าแบบสลิซในสินค้าที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ได้จำหน่ายเอง (ยกเว้นสินค้าประเภทรถและเครื่องจักร) เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้างสรรพสินค้า โดยชำระค่าสินค้าด้วยเงินที่ได้จากการขอสินเชื่อส่วนบุคคลฯ ของธนาคารแห่งหนึ่ง
³ สินเชื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภาพ 10 สัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (สินเชื่อค้างชำระไม่เกิน 3 เดือน)

รายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านคุณภาพสินเชื่อปรับตัวดีขึ้น ซึ่งเป็นผลจาก

การดำเนินมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน ทำให้ไตรมาสที่ 1 ปี 2564 ยอดคงค้างหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีมูลค่า 1.43 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และลดลงจากไตรมาสก่อนร้อยละ 4.0 โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมร้อยละ 2.73 ลดลงจากไตรมาสที่ผ่านมา

ทั้งนี้ คุณภาพสินเชื่อปรับตัวดีขึ้นในทุกประเภทสินเชื่อ โดยเฉพาะสินเชื่อบัตรเครดิตที่สัดส่วนสินเชื่อต่อสินเชื่อรวมลดลงอย่างชัดเจน หรืออยู่ที่ร้อยละ 2.25 เมื่อเทียบกับร้อยละ 3.00 ของไตรมาสก่อน แต่ยังคงเฝ้าระวัง NPLs ในสินเชื่อรถยนต์ เนื่องจากมีสัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (สินเชื่อค้างชำระไม่เกิน 3 เดือน) ต่อสินเชื่อรวม สูงถึงร้อยละ 11.08 หรือคิดเป็นมูลค่าถึง 1.3 แสนล้านบาท ที่มีโอกาสผิมนัดและกลายเป็นหนี้เสียได้

ตาราง 4 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2563				2564			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
NPL (พันล้านบาท)	156.2	152.5	144.3	144.4	148.7	150.4	149.7	143.7
%YOY	23.6	19.7	8.3	2.7	-4.8	-1.4	3.7	-0.5
% ต่อสินเชื่อรวม	3.23	3.12	2.91	2.84	2.92	2.92	2.89	2.73

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5 สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2564			
	Q1	Q2	Q3	Q4
ที่อยู่อาศัย	3.74	3.66	3.62	3.52
รถยนต์	1.56	1.61	1.72	1.50
บัตรเครดิต	3.04	3.51	3.00	2.25
ส่วนบุคคลอื่น	2.46	2.47	2.43	2.33

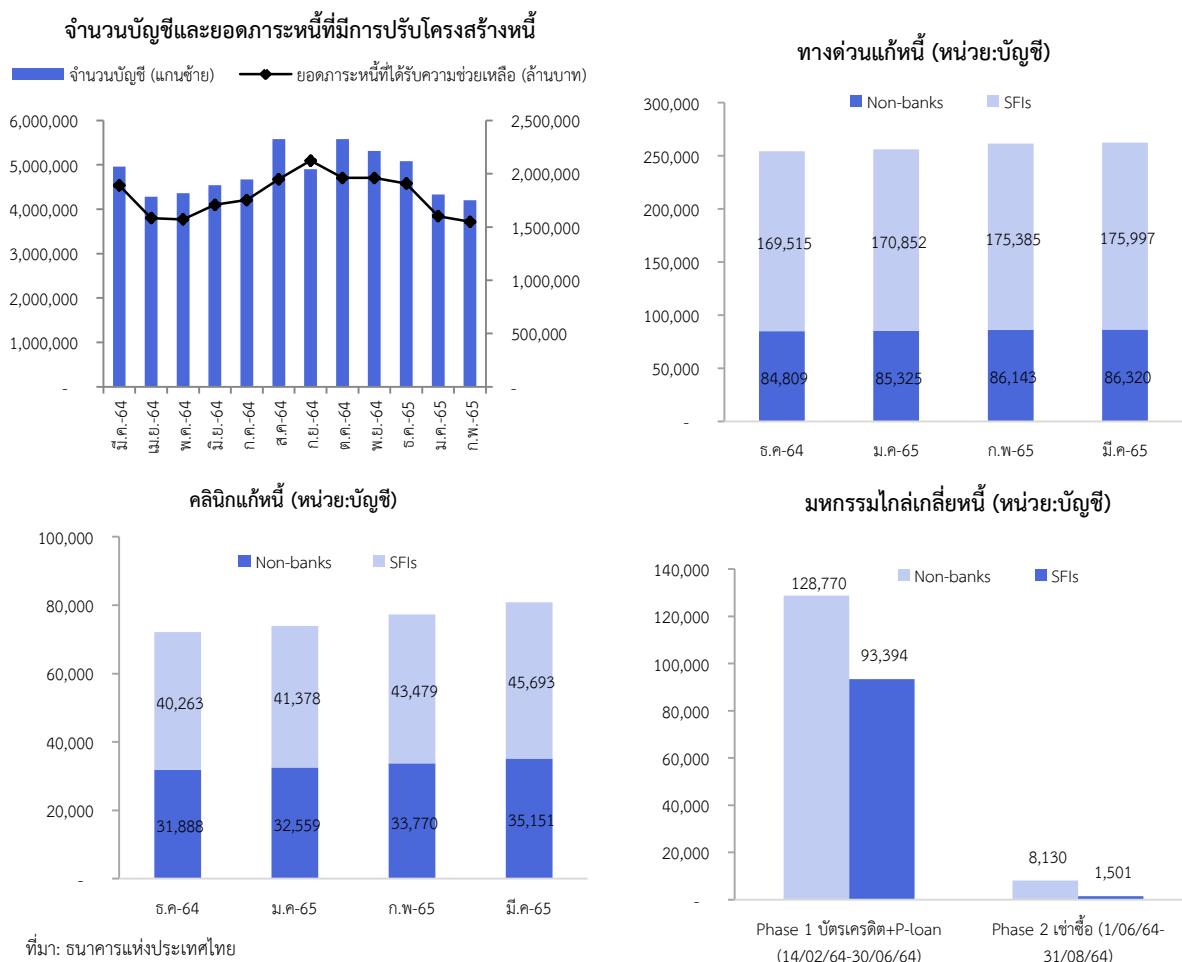
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ แม้ว่าหนี้เสียภาคครัวเรือนจะมีสัดส่วนลดลง แต่ยังมีประเด็นที่เป็นความเสี่ยงต่อความสามารถในการชำระหนี้ คือ 1) ครัวเรือนมีฐานะการเงินที่เปราะบางมากขึ้น จากการต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวมาอย่างยาวนาน ทำให้ครัวเรือนโดยเฉพาะกลุ่มรายได้น้อยมีสภาพคล่องต่ำ สะท้อนจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่พบว่า ครัวเรือนที่เป็นหนี้มีสัดส่วนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 51.5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.2 ในปี 2562 รวมถึงรายได้ของครัวเรือนยังมีการขยายตัวต่ำกว่า

การขายตัวของหนี้สิน โดยจำนวนหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนในปี 2564 อยู่ที่ 205,679 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.4 เมื่อเทียบกับหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ 164,005 บาท ในปี 2562 ขณะที่รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในช่วงเวลาเดียวกัน เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.1 นอกจากนี้ จำนวนเงินฝากต่อบัญชีที่มีมูลค่าต่ำกว่า 100,000 บาทมีแนวโน้มลดลง 2) *รายได้ครัวเรือนยังไม่ฟื้นตัว* แม้การจ้างงานจะเพิ่มขึ้นแต่ชั่วโมงการทำงานยังไม่กลับมาสู่ภาวะปกติ รวมทั้งผู้เสมือนว่างงานยังมีจำนวนมาก และ 3) *ค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้น* จากอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ทำให้ครัวเรือนอาจมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ โดยเฉพาะกลุ่มลูกหนี้สินเชื่อรถยนต์

ปัจจุบันมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่สำคัญ ได้แก่ 1) **การปรับโครงสร้างหนี้** อาทิ การยืดหรือขยายระยะเวลาชำระหนี้ ลดอัตราดอกเบี้ย การปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งพบว่ามีประชาชนรายย่อยกว่า 4.2 ล้านบัญชี ที่เข้าร่วมมาตรการ คิดเป็นยอดหนี้กว่า 1.55 ล้านบาท 2) **ทางด่วนแก้หนี้** ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงเจ้าหนี้กับลูกหนี้ให้สามารถเจรจาเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน โดยในเดือนมีนาคม ปี 2565 มีลูกหนี้ได้รับการแก้ไขปัญหาประมาณ 2.6 แสนบัญชี 3) **คลินิกแก้หนี้** ช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันของลูกหนี้รายย่อยที่มีหนี้ค้างชำระอยู่กับเจ้าหนี้ให้สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้เบ็ดเสร็จครบวงจรในทีเดียว อาทิ การรวมหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเป็นก้อนเดียว โดยมีการช่วยเหลือแล้ว 8 หมื่นบัญชีในเดือนมีนาคม ปี 2565 และ 4) **มหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้** ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับกระทรวงยุติธรรมและกรมบังคับคดีจัดมหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้ ซึ่งมีการเข้าร่วมแล้วกว่า 2.3 แสนบัญชี

แผนภาพ 11 ความคืบหน้าการดำเนินมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่สำคัญ

หมายเหตุ : SFIs คือ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ อาทิ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร Non-banks คือ ผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ส่วนใหญ่เป็นบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ อาทิ ผู้ให้บริการบัตรเครดิต

3. สุขภาพและการเจ็บป่วย

ไตรมาสหนึ่งมีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนในทุกโรค อีกทั้งภาวะความเสี่ยงด้านสุขภาพจิตมีแนวโน้มดีขึ้นจากไตรมาสก่อน ขณะที่สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 เริ่มปรับตัวดีขึ้น แต่ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับวัคซีน ซึ่งต้องเร่งรัดการฉีดวัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เพิ่มขึ้น รวมถึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และแรงจูงใจให้ประชาชนคัดแยกขยะติดเชื้อออกจากขยะทั่วไปและทิ้งอย่างถูกวิธี

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาจาก 70,287 ราย เหลือเพียง 43,670 ราย หรือลดลงร้อยละ 37.9 ซึ่งเป็นการลดลงในทุกโรค โดยผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่เป็นผู้ป่วยส่วนใหญ่ ลดลงร้อยละ 16.7 ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากประชาชนยังคงมีการใส่หน้ากากอนามัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้ป่วยด้วยโรคมือ เท้า ปาก ลดลงอย่างชัดเจนถึงร้อยละ 95.2 รองลงมาเป็นผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ ผู้ป่วยโรคหัด ผู้ป่วยโรคไข้กาฬหลังแอ่น ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก และผู้ป่วยโรคไข้สมองอักเสบลดลงร้อยละ 77.4 71.2 60.0 50.7 และ 38.2 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (หน่วย : ราย)

	2564				2565	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/2565
ปอดอักเสบ	47,665	32,500	46,461	26,651	39,727	-16.7
ไข้เลือดออก	2,530	3,088	2,677	1,661	1,247	-50.7
มือ เท้า ปาก	13,023	3,723	1,360	902	619	-95.2
ไข้หวัดใหญ่	5,967	2,537	1,070	1,124	1,351	-77.4
บิด	469	351	214	169	322	-31.3
หัด	111	65	23	28	32	-71.2
อีหุ	245	275	269	361	201	-18.0
ไข้สมองอักเสบ	272	153	122	116	168	-38.2
อหิวาตกโรค	0	1	0	0	0	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	5	3	3	2	2	-60.0
พิษสุนัขบ้า	0	2	1	0	1	-
รวม	70,287	42,698	52,200	31,014	43,670	-37.9
อัตราต่อประชากรแสนคน	105.7	64.2	78.5	46.6	66.0	

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 19 พฤษภาคม 2565

ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

นอกจากนี้ สถานการณ์สุขภาพจิตในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินสุขภาพจิตผ่านช่องทาง MENTAL HEALTH CHECK-IN ของกรมสุขภาพจิตในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในทุกประเภท โดยในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีสัดส่วนของผู้ที่มีความเครียดสูง เสี่ยงซึมเศร้า เสี่ยงฆ่าตัวตาย และเสี่ยง Burnout ต่อจำนวนผู้ตอบแบบประเมินทั้งหมดลดลง เหลือร้อยละ 13.3 16.1 8.7 และ 16.5 ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการปลดล็อกและผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนสามารถทำกิจกรรมได้ตามปกติมากขึ้นซึ่งมีส่วนช่วยให้ได้ผ่อนคลายและลดความเครียด

ตาราง 7 สัดส่วนผู้มีภาวะเสี่ยงด้านสุขภาพจิตของคนไทย (ร้อยละ)

ภาวะด้านสุขภาพจิต	2564				2565
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
เครียดสูง	7.4	7.0	65.3	21.5	13.3
เสี่ยงซึมเศร้า	10.5	9.2	75.3	27.3	16.1
เสี่ยงฆ่าตัวตาย	4.4	4.0	44.1	15.4	8.7
เสี่ยง Burnout	10.1	2.7	66.7	25.9	16.5

ที่มา: ระบบรายงานการประเมินสุขภาพจิตคนไทย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ประเด็นด้านสุขภาพที่ต้องติดตามในระยะต่อไป คือ

1. การเร่งรัดการฉีดวัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เพิ่มขึ้น โดยปัจจุบัน พบว่า มีประชาชนที่รับวัคซีนครบโดสคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74.7 ของประชากรทั้งหมด ขณะที่สัดส่วนผู้ที่ได้รับวัคซีนเข็มกระตุ้นมีเพียงร้อยละ 39.1 และอีกกว่าร้อยละ 18.7 ยังไม่เคยได้รับวัคซีนเข็มใด ๆ เลย² ดังนั้นจึงต้องเร่งรัดให้กลุ่มที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน และยังไม่ได้ฉีดเข็มกระตุ้นเข้ามารับวัคซีนให้มากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่ม 608 ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ ผู้ที่มีโรคประจำตัว และหญิงตั้งครรภ์ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะมีอาการรุนแรงหากติดเชื้อ ทั้งนี้ การได้รับวัคซีนที่เพียงพอจะมีส่วนช่วยในการลดการเสียชีวิตและสนับสนุนการพิจารณาให้ COVID-19 เป็นโรคประจำถิ่น
2. การสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการขยะติดเชื้อ เนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ทำให้มีขยะติดเชื้อมากขึ้น ทั้งหน้ากากอนามัยและชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ซึ่งกรมควบคุมมลพิษระบุว่า ปี 2564 ภาพรวมประเทศไทยมีขยะติดเชื้อ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ถึงร้อยละ 87 ซึ่งในช่วงก่อนมีการแพร่ระบาด ขยะติดเชื้อส่วนใหญ่จะมีต้นทางจากสถานพยาบาลซึ่งมีระบบจัดการอย่างถูกวิธี แต่ปัจจุบันได้มีขยะติดเชื้อจำนวนมากที่มีต้นทางจากบ้านเรือนจากการป้องกันและดูแลตนเองของประชาชน ดังนั้น ต้องประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะติดเชื้อออกจากขยะมูลฝอยทั่วไปและทิ้งอย่างถูกวิธี เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการกำจัดขยะ

การทิ้งหน้ากากอนามัยและชุดตรวจ ATK ที่ถูกต้อง

พับ/ม้วน และใช้สายรัดพันรอบ หน้ากากอนามัย โดยไม่สัมผัสด้านใน

นำไปทิ้งเหมือนขยะทั่วไป
แยกเอกสารและบรรจุภัณฑ์ออกจาก ชุดตรวจที่สัมผัสสารคัดหลั่ง

กรณีพื้นที่มีระบบการเก็บขนขยะติดเชื้อ

1 **ถุงชั้นแรก** มัดปากให้แน่น แล้วฉีดพ่นปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้อ เช่น แอลกอฮอล์ 70% หรือน้ำยาฟอกขาว (เช่น ไฮเตอร์)

2 **ซ้อนถุงขยะอีก 1 ชั้น** มัดปากให้แน่น และฉีดพ่นปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้ออีกครั้ง

3 นำไปไว้ที่จุดพักขยะที่จัดไว้ให้

กรณีพื้นที่ไม่มีระบบการเก็บขนขยะติดเชื้อ

1 **ถุงชั้นแรก** ราดสารฆ่าเชื้อ เช่น แอลกอฮอล์ 70% หรือน้ำยาฟอกขาว ลงในถุง เพื่อทำลายเชื้อ

2 มัดปากให้แน่น และฉีดพ่นปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้ออีกครั้ง

3 **ซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น** มัดปากให้แน่น และฉีดพ่นปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้ออีกครั้ง

4 ประสานและนำส่ง อปท. ในพื้นที่ให้นำไปจัดการต่อ

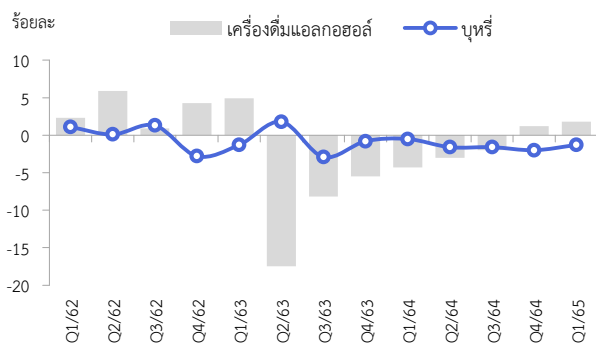
ที่มา : สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

² ศูนย์ข้อมูล COVID-19 ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2565

4. การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 เพิ่มขึ้นจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจะต้องมีการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหาร ขณะที่การบริโภคบุหรืจะมีแนวโน้มลดลง แต่ต้องรณรงค์การเลิกสูบบุหรืในบ้าน ที่นอกจากจะกระทบต่อผู้สูบแล้วยังเป็นอันตรายต่อคนในครอบครัวจากบุหรืมือสองและมือสาม อีกทั้งต้องมีการเฝ้าระวังและกำกับดูแลการจำหน่ายบุหรืไฟฟ้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ซึ่งจะทำให้ผู้สูบบุหรืหน้าใหม่มากขึ้น

แผนภาพ 12 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือน
หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื มูลค่าที่แท้จริง (%YoY)

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 การบริโภคบุหรืและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 โดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 ขณะที่การบริโภคบุหรืลดลงร้อยละ 1.3 โดยสาเหตุที่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากการดื่มสังสรรค์ในช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กลับมาทำให้ประชาชนเริ่มมีรายได้และใช้ชีวิตปกติมากขึ้น และการผ่อนคลายมาตรการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่อนุญาตให้สามารถจัดประชุม สัมมนา

หรือจัดงาน ในโรงแรม ศูนย์แสดงสินค้า ศูนย์ประชุม สถานที่จัดเลี้ยง หรือสถานที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้ และอนุญาตให้มีการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2565

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ

1. **การควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหารที่ต้องมีความเข้มงวดเพิ่มขึ้น** ซึ่งปัจจุบันมีการผ่อนคลายให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหารที่ผ่านการตรวจประเมิน SHA PLUS หรือ Thai Stop COVID 2 Plus แล้วเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการดำเนินการเชิงรุกในการตรวจสอบการให้บริการของร้านอย่างต่อเนื่องและเข้มงวด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความหละหลวมอันจะก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากร้านอาหาร

2. **การรณรงค์ให้เลิกสูบบุหรืในบ้าน** จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สำรวจประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่า ร้อยละ 23.7 มีการสูบบุหรืในครัวเรือน โดยจำนวนนี้มีการสูบบุหรืในครัวเรือนสูงถึงร้อยละ 67.5³ ซึ่งการสูบบุหรืในครัวเรือนจะส่งผลในสมาชิกในครัวเรือนได้รับควันบุหรืมือสอง ซึ่งมีสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด และเป็นสารก่อมะเร็งประมาณ 50 ชนิด รวมถึงบุหรืมือสามที่ติดตามเส้นผม เสื้อผ้า ช่อกแอร์ หรือเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งสารพิษจากควันบุหรืสามารถตกค้างอยู่ภายในบ้านนานถึง 6 เดือน ทำให้เกิดการสัมผัสสารพิษในปริมาณน้อย

³ การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564

แต่ระยะยาว และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ได้รับโดยเฉพาะในเด็กและหญิงมีครรภ์โดยองค์การอนามัยโลกได้ระบุว่า ควันบุหรืมือสองทำให้มีผู้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรทั่วโลกกว่า 1.2 ล้านคนต่อปี และในแต่ละปีมีเด็กกว่า 65,000 ราย ที่เสียชีวิตจากการได้รับควันบุหรืมือสองในที่สาธารณะ⁴ สำหรับประเทศไทย ข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ ร่วมกับองค์การอนามัยโลกและกระทรวงสาธารณสุขประเทศไทย ปี 2564 ระบุว่า ในแต่ละปีมีผู้ที่เสียชีวิตจากควันบุหรืมือสองประมาณ 6,000 ราย⁵ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งสร้างการตระหนักรู้ของประชาชนถึงความอันตรายของการสูบบุหรื รวมถึงผลกระทบของควันบุหรืมือสองและมือสามซึ่งอาจเป็นการทำร้ายคนในครอบครัวหรือคนรอบตัวโดยไม่ตั้งใจ

3. **การเร่งรัดปราบปรามการจำหน่ายบุหรืไฟฟ้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์** ปัจจุบันมีการโฆษณาและจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างแพร่หลาย ทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงและซื้อมาบริโภคได้ง่าย ซึ่งข้อมูลของกรมอนามัยโลกที่สำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนประเทศไทย (Global School-based Student Health Survey) ปี 2564 พบว่า เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีส่วนร่วมการสูบบุหรืไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.10 จากเดิมที่อยู่ที่ร้อยละ 3.30 ในปี 2558 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าบุหรืไฟฟ้าไม่อันตราย ไม่เสพติดอีกทั้งผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติยังพบว่า ปี 2564 มีคนไทยสูบบุหรืไฟฟ้าประมาณร้อยละ 0.8 ของจำนวนผู้สูบบุหรืทั้งหมด หรือเท่ากับ 78,742 คน⁶ ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งให้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงต้องมีการบูรณาการการทำงานเพื่อกำกับดูแลและดำเนินการในทางกฎหมายอย่างจริงจัง

⁴ องค์การอนามัยโลก (2564) <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>

⁵ องค์การสหประชาชาติ (2564) รายงานเรื่อง “Prevention and Control of Noncommunicable Diseases in Thailand – The Case for Investment”

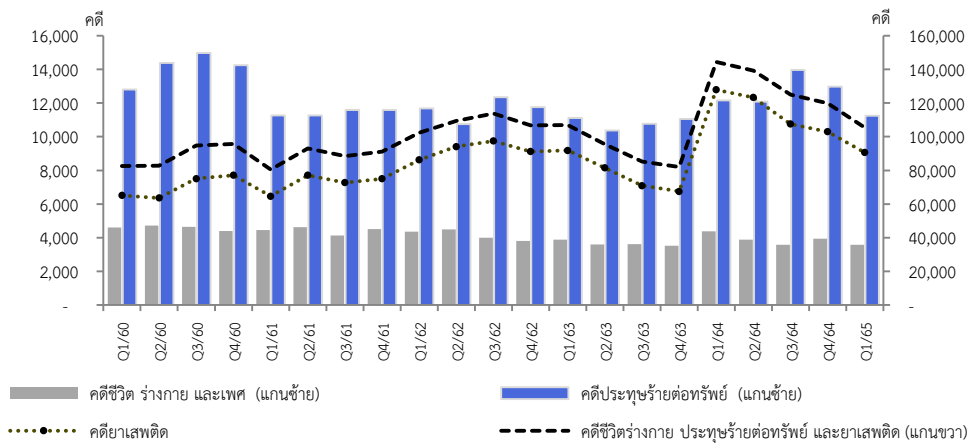
⁶ คำนวณจากฐานประชากรทั้งหมด 57,021,842 คน

5. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คดีอาญาโดยรวมลดลง แต่สัดส่วนคดียาเสพติดยังอยู่ในระดับสูง จึงต้องเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปราม การนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูให้หายขาด ป้องกันการกลับมาเป็นผู้เสพยา รวมทั้งการป้องกันการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีการรับแจ้งคดีอาญาทั้งสิ้น 105,473 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2564 ร้อยละ 26.9 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 90,656 คดี ลดลงร้อยละ 29.1 และคดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 3,572 คดี ลดลงร้อยละ 18.4 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 11,245 คดี ลดลงร้อยละ 7.5

แผนภาพ 13 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกายและเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาส ปี 2560-2565

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2565)

ตาราง 8 คดีอาญาประเภทชีวิต ร่างกายและเพศ ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ยาเสพติด ปี 2563 - 2565

ประเภทคดี	2563				2564				2565
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
อาญารวม (คดี)	106,885	95,448	85,281	82,072	144,453	139,293	125,076	119,864	105,473
%YoY	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	35.1	45.9	46.7	46	-26.9
ยาเสพติด (คดี)	91,899	81,522	70,901	67,494	127,918	123,324	107,530	102,948	90,656
%YoY	6.5	-13.5	-27.3	-26.0	39.2	51.3	51.7	52.5	-29.1
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (คดี)	11,104	10,380	10,764	11,064	12,160	12,085	13,968	12,970	11,245
%YoY	-5.0	-3.5	-12.8	-6.0	9.5	16.4	29.8	17.2	-7.5
ชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	3,882	3,592	3,616	3,514	4,375	3,884	3,578	3,946	3,572
%YoY	-10.8	-20.1	-9.4	-7.5	12.7	8.1	-1.1	12.3	-18.4

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2565)

ทั้งนี้ สัดส่วนคดียาเสพติดที่อยู่ในระดับสูง เนื่องจากการลักลอบนำเข้ายาเสพติดผ่านช่องทางทะเลชายแดนไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะผ่านทางจังหวัดนครพนมและหนองคาย ขณะที่ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือพบการจับกุมการนำเข้าน้อยกว่า อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูให้หายขาด และป้องกันการกลับมาเป็นผู้เสพยา นอกจากการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแล้ว การบำบัดรักษาและฟื้นฟู

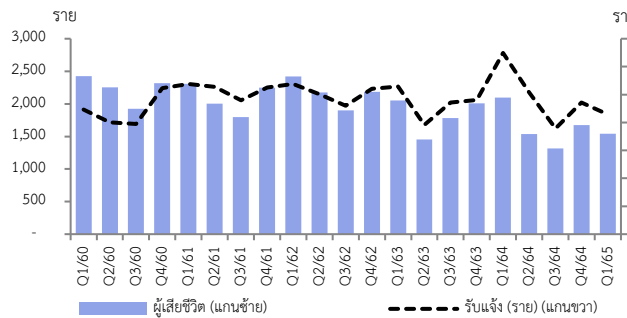
โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ติดสารเสพติดที่มีอาการทางจิต และมีพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรง จะเป็นกลไกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญ ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างแรงจูงใจให้ครอบครัวและผู้ป่วยมีความตั้งใจเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง เชื่อมโยงถึงการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพ และการส่งเสริมการมีงานทำภายหลังหายขาด ควบคู่กับการมีกลไกชุมชนร่วมสอดส่องดูแลมิให้บุคคลเหล่านี้หันกลับไปเสพยาเสพติด อาทิ การบำบัดด้วยแนวคิดการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Rehabilitation: CBTx) เป็นต้น

2. **การกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง** ทั้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และความรุนแรงทางเพศ จากข้อมูลการสำรวจสถานการณ์ความรุนแรงต่อผู้หญิง และบุคคลในครอบครัวของไทยระดับประเทศ ของ สสส. พบความรุนแรงต่อผู้หญิงและบุคคลในครอบครัว เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.6 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 42.2 ในปี 2563 โดยประเภทความรุนแรงสูงสุดคือ ความรุนแรงทางด้านจิตใจ คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาคือ ความรุนแรงทางร่างกายร้อยละ 9.9 และความรุนแรงทางเพศร้อยละ 4.5 ซึ่งการกระทำความรุนแรงไม่เพียงส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกายต่อผู้ถูกรักษา แต่ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจซึ่งเป็นผลเสียระยะยาวต่อผู้ที่ถูกรักษา จึงต้องป้องกันการกระทำความรุนแรงและช่วยเหลือผู้หญิงก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ซึ่งกลไกการแก้ปัญหาต้องให้ความสำคัญกับครอบครัวในการร่วมขจัดปัญหา และสร้างความเข้าใจกับสังคม โดยการรณรงค์ให้ประชาชนไม่เป็นผู้กระทำความรุนแรง ไม่ยอมรับความรุนแรงที่เกิดขึ้น และไม่นิ่งเฉยต่อการกระทำดังกล่าว

6. ความปลอดภัยในการสัญจรทางถนน

การเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางบกในไตรมาสหนึ่งปี 2565 จำนวนผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บลดลง อย่างไรก็ตาม การเริ่มกลับมาเดินทางและการมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอาจทำให้มีการเกิดอุบัติเหตุมากขึ้น จึงควรมีการเฝ้าระวังและบูรณาการความร่วมมือเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเดินทาง

แผนภาพ 14 สถิติการเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางบก จำนวนผู้เสียชีวิต ปี 2560-2565

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 20 เมษายน 2565)

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีการรับแจ้งการเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางบกจำนวน 21,463 ราย ลดลงร้อยละ 33.9 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2564 มีผู้เสียชีวิต 1,541 ราย ลดลงร้อยละ 26.5 ผู้บาดเจ็บรวม 10,953 ราย ลดลงร้อยละ 43.2 สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากบุคคลสูงสุดคือ ขับรถตัดหน้ากระชั้นชิด ร้อยละ 19.4 รองลงมา ได้แก่ ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 18.5

ตาราง 9 สถิติการเกิดอุบัติเหตุการจราจร จำนวนผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บรวม รายไตรมาส ปี 2563-2565

ประเภทคดี	2563				2564				2565
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
รับแจ้งการเกิดอุบัติเหตุ (ราย)	26,460	19,546	23,563	24,039	32,454	25,352	18,959	23,551	21,463
%YoY	-1.7	-22	2.4	-7.7	22.7	29.7	-19.5	-2.0	-33.9
ผู้เสียชีวิต (ราย)	2,054	1,456	1,784	2,009	2,097	1,538	1,316	1,677	1,541
%YoY	-15.2	-33.1	-6.1	-8.1	2.1	5.6	-26.2	-16.5	-26.5
ผู้บาดเจ็บรวม (ราย)	15,744	11,401	13,683	14,420	19,269	14,577	10,354	12,191	10,953
	-4.4	-26.4	-1.3	-7.2	22.4	27.9	-24.3	-15.5	-43.2

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 20 เมษายน 2565)

ทั้งนี้ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2565 มีปริมาณการเดินทางของประชาชนเข้าและออกจากกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 จากช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2564 โดยการเกิดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2565 มีจำนวน 1,917 ครั้ง ลดลงจากช่วงเดียวกันในปีก่อนร้อยละ 18.9 แต่มีผู้เสียชีวิต 278 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4

สำหรับ สาเหตุของการลดลงของอุบัติเหตุการจราจรในช่วงไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ยังมีความไม่แน่นอนและจำนวนผู้ติดเชื้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประชาชนลดการเดินทาง สะท้อนจาก Google Mobility Index ที่ยังอยู่ในระดับต่ำใกล้เคียงกับช่วงเริ่มต้นของการระบาด อย่างไรก็ตาม ในระยะถัดไปมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญคือ 1) แนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุที่อาจเพิ่มขึ้นจากการเริ่มกลับมาเดินทางและมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอีกครั้ง จากสถานการณ์การระบาดที่ลดลง มีแนวโน้มว่าการเดินทางจะเริ่มกลับมาเป็นปกติ รวมทั้งมีการผ่อนคลายให้สามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหารได้ ซึ่งอาจทำให้มีการเกิดอุบัติเหตุมากขึ้น จึงต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการเมาแล้วขับเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุมากขึ้น 2) การตรวจสอบสภาพถนนให้พร้อมใช้งานและไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง โดยเฉพาะระหว่างช่วงการซ่อมบำรุง ซึ่งผู้ดำเนินการมักไม่ให้ความสำคัญกับการติดสัญญาณไฟหรือป้ายเตือน

ที่ชัดเจน รวมทั้งมีการวางสายไฟ หรือสิ่งกีดขวางบนท้องถนนซึ่งเป็นต้นเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หน่วยงานผู้กำกับดูแล/ผู้ว่าจ้างจึงควรกำชับผู้ดำเนินการให้คำนึงถึงการจัดระเบียบพื้นที่ถนนที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และ 3) **ทุกภาคส่วนควรบูรณาการความร่วมมือเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเดินทาง** โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่ต้องอาศัยการทำงานตั้งแต่ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัดในการลดอุบัติเหตุและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สัญจร

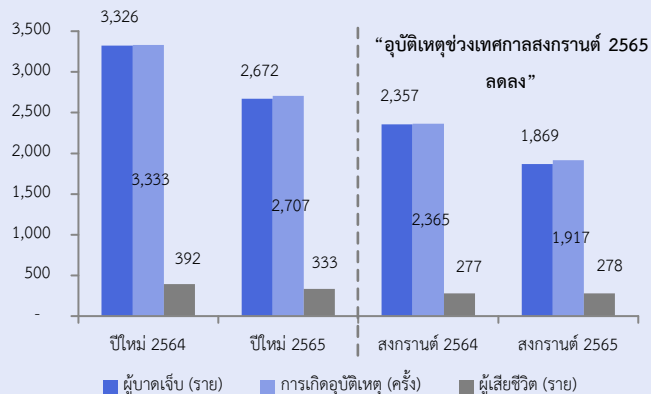
การเกิดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์

ช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2565 รัฐบาลมีมาตรการผ่อนคลายเป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการ COVID Free Setting ในส่วนพื้นที่สาธารณะ พร้อมทั้งยังคงไว้ซึ่งมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ในช่วงเวลาของเทศกาลมีปริมาณการเดินทางเข้าและออกจากกรุงเทพฯ ของประชาชนทั้งจากระบบรถโดยสารสาธารณะ รถส่วนบุคคล เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 จากช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2564 โดยการเกิดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2565 ภาพรวมมีจำนวน 1,917 ครั้ง ลดลงจากช่วงเดียวกันของเทศกาลสงกรานต์ปี 2564 ร้อยละ 18.9 แต่กลับมีผู้เสียชีวิต 278 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 (เฉลี่ยวันละ 39.7 คน หรือชั่วโมงละ 1.7 คน) มีผู้บาดเจ็บ 1,869 รายลดจากร้อยละ 20.7 สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 36.7 ตีแล้วขับ ร้อยละ 27.2 ตัดหน้ากระชั้นชิด ร้อยละ 17.6 พฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงสุด ได้แก่ ไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 65.0 ตีแล้วขับ ร้อยละ 22.1 ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 82.0

ทั้งนี้ การป้องกันและลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ รัฐบาลกำหนดค่าเป้าหมายให้จำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้เสียชีวิต และจำนวนผู้บาดเจ็บ (admit) ต้องลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับสถิติในช่วงเทศกาลสงกรานต์ เฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ.2561-2562 และ 2564)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการบูรณาการความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเดินทาง กำหนดแนวทางการดำเนินงาน บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยอาศัยการทำงานตั้งแต่ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ถึงระดับจังหวัดในการลดอุบัติเหตุและอำนวยความสะดวกแก่ผู้สัญจร ส่งผลให้สถิติอุบัติเหตุลดลงตามเป้าหมายในทุกด้าน โดยสถิติการเกิด

แผนภาพ 15 สถิติการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้เสียชีวิต/ ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลของไทย 2564-2565

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล ปี 2564-2565

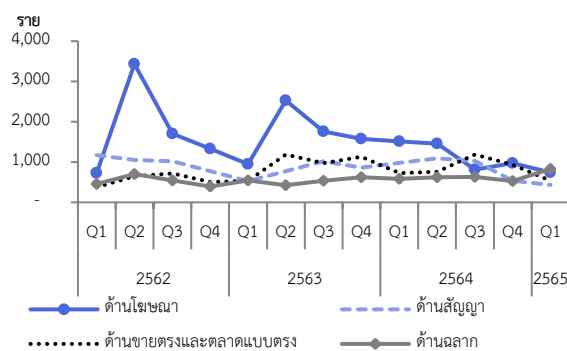
อุบัติเหตุเทศกาลสงกรานต์ 2565 ลดลงจากค่าเฉลี่ย 3 ปี ร้อยละ 39 จำนวนผู้เสียชีวิต ลดจากร้อยละ 22.8 จำนวนผู้บาดเจ็บ ลดจากร้อยละ 42.2 นับได้ว่าดำเนินการสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนและลดการสูญเสีย จึงควรดำเนินการสรุปข้อมูลและถอดบทเรียน ปัญหาการปฏิบัติทุกด้าน เพื่อหาสาเหตุ ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยเสี่ยง ของอุบัติเหตุในเชิงลึกเพื่อนำมาใช้ในการป้องกันอุบัติเหตุ และอำนวยความสะดวกในวันหยุดยาวเดือนกรกฎาคมและตลอดทั้งปี 2565 ต่อไป

7. การคุ้มครองผู้บริโภค

การร้องเรียนผ่านสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ลดลงขณะที่การร้องเรียนผ่านสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) เพิ่มขึ้น โดยในช่วงที่ผ่านมาพบปัญหาการหลอกลวงผู้บริโภคผ่าน Call Center ทั้งทางโทรศัพท์และข้อความ SMS เพิ่มขึ้น รวมทั้งยังพบปัญหาเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารพิษและเชื้อโรคในอาหารและเครื่องดื่ม และการแสดงฉลากหลอกลวงให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบย้อนกลับ

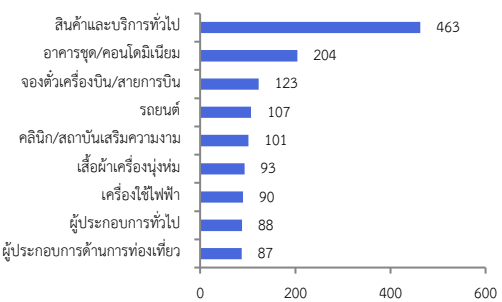
การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 ของ สคบ. มีจำนวน 2,540 ราย ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 33.3 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดคือ ด้านฉลาก รองลงมาเป็นด้านโฆษณา ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง และด้านสัญญา ตามลำดับ ทั้งนี้ สินค้าและบริการที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ สินค้าและบริการทั่วไป 463 ราย รองลงมาเป็นอาคารชุด/คอนโดมิเนียม 204 ราย และจองตั๋วเครื่องบิน/สายการบิน 123 ราย เป็นต้น

แผนภาพ 16 การรับเรื่องร้องเรียน จำแนกตามประเด็น รายไตรมาส

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

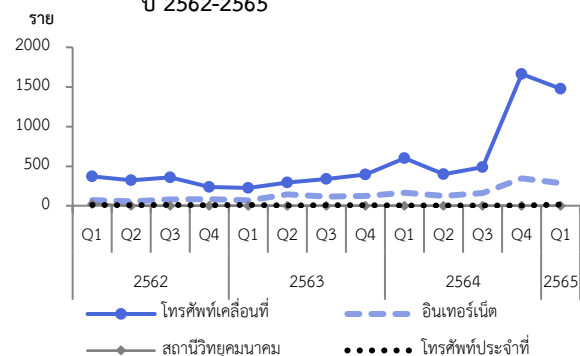
แผนภาพ 17 สินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุดในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 (หน่วย : ราย)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

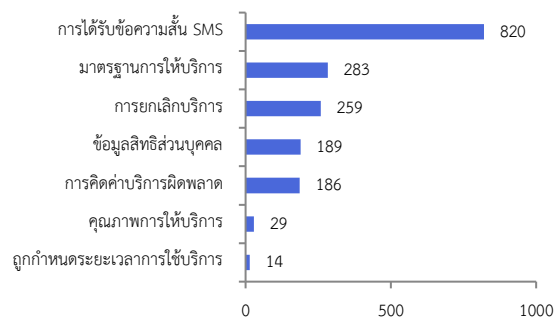
ขณะที่การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมของสำนักงาน กสทช. พบว่า ไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 1,780 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 131.5 โดยเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับโทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการได้รับข้อความสั้นจาก SMS จำนวน 820 ราย รองลงมาเป็นมาตรฐานการให้บริการ 283 รายการ และการยกเลิกบริการ 259 ราย เป็นต้น

แผนภาพ 18 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมรายไตรมาส ปี 2562-2565

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนภาพ 19 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมในไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 (หน่วย : ราย)

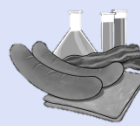
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคที่สำคัญ มีดังนี้

1. **การหลอกลวงผ่าน Call Center** ในปี 2564 จากข้อมูลของ Whoscall พบว่า ประเทศไทยมีการใช้โทรศัพท์เพื่อหลอกลวงมากกว่า 6.4 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 270 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และมีข้อความ SMS หลอกลวงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 57 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งปัจจุบันสำนักงาน กสทช. มีการดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวโดย (1) ระบุสายโทรเข้ามาจากต่างประเทศที่มีรูปแบบการโทรเข้ามาเป็นเบอร์โทรศัพท์บ้าน เบอร์โทรศัพท์ 3 หลัก และ 4 หลัก (2) ระบุสายโทรเข้ามาจากต่างประเทศที่มีรูปแบบของเบอร์โทรเข้ามาเป็นรหัสโทรศัพท์ประจำประเทศ (Country Code) ที่สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ยังไม่ได้จัดสรร (3) ดำเนินการตรวจสอบสายโทรเข้ามาจากต่างประเทศที่ผิดกฎหมายด้วยระบบ Test Call Generator (TCG) และ (4) กรณีสายโทรเข้ามาจากต่างประเทศที่ไม่ได้มีการกำหนดเลขหมายต้นทาง (Non Calling Line Identification) ให้ดำเนินการเพิ่มเครื่องหมาย +66 นำหน้าเบอร์โทรศัพท์ เพื่อให้ประชาชนทราบว่าเป็นการโทรเข้ามาจากต่างประเทศ

2. **การปนเปื้อนในอาหารที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ปี 2564 พบว่า มีผู้กระทำผิด พ.ร.บ.อาหาร มากถึง 1,344 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 44.02 ของคดีทั้งหมด 3,043 คดี โดยส่วนใหญ่พบปัญหาการปนเปื้อนสารพิษและเชื้อโรคในอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งการแสดงฉลากลงให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด ทั้งนี้แม้ว่า ประเทศไทยมี พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ. 2522⁷ เป็นกฎหมายหลักในการควบคุม โดยเฉพาะในมาตรา 25 (1) กำหนดให้ผู้ผลิตอาหารที่มีการปนเปื้อนถือว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเรื่องอาหารไม่บริสุทธิ์ ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ด้วยบทลงโทษที่ไม่รุนแรง รวมทั้งขาดระบบตรวจสอบตลอดห่วงโซ่การผลิต อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้มีผลิตภัณฑ์อาหารปนเปื้อนสารพิษวางจำหน่ายในท้องตลาดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยมากขึ้น อาจจำเป็นต้องมีการดำเนินการพิจารณาบทลงโทษเพิ่มเติมและจัดทำระบบการเรียกคืนสินค้าและระบบการตรวจสอบย้อนกลับ เช่น กรณีประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงความปลอดภัยอาหารให้ทันสมัย (Food Safety Modernization Act : FSMA) โดยกำหนดให้ผู้ผลิต (ระดับฟาร์ม) ผู้แปรรูป ผู้บรรจุหีบห่อ และผู้เก็บรักษา ต้องบันทึกและจัดเก็บข้อมูลกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารในรายการที่ถูกพิจารณาว่ามีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนเชื้อก่อโรคในอาหาร เพื่อให้สามารถติดตามและตรวจสอบย้อนกลับได้ เป็นต้น

เจอสสิ่งปนเปื้อนในอาหารต้องจัดการอย่างไร ?

1. ถ่ายรูปและเก็บตัวอย่างสินค้าไว้เป็นหลักฐาน

2. พบแพทย์เพื่อตรวจร่างกายและขอใบรับรองแพทย์พร้อมเก็บใบเสร็จค่ารักษาพยาบาล

3. นำหลักฐานทั้งหมดแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษที่สถานีตำรวจท้องที่

4. แจ้งศูนย์ลูกค้าสัมพันธ์ บอกถึงความต้องการว่าให้บริษัทดำเนินการอย่างไรเพื่อขอให้แก้ไขปัญหา พร้อมขอชดเชยเยียวยาความเสียหาย

5. ทำหนังสือยื่นข้อเสนอกับบริษัท ด้วยการบรรยายสรุปปัญหาที่พบและให้ระบุความต้องการให้ชัดเจน ซึ่งเป็นความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ

ที่มา : มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

⁷ อาหาร ตามความหมายใน พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ. 2522 ครอบคลุมวัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ (แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทหรือยาเสพติดให้โทษ) และวัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

ภาวะการเรียนรู้ถดถอย : โอกาสการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ภาวะการเรียนรู้ถดถอย (Learning loss) เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในทุกประเทศทั่วโลก สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมไม่สามารถรักษาระดับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเด็กไว้ได้ ดังนั้น จึงเป็นจุดเปลี่ยนของภาคการศึกษาที่ต้องปรับตัว สร้างรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

“ภาวะการเรียนรู้ถดถอยหรือการสูญเสียการเรียนรู้ (Learning loss)” หมายถึง การสูญเสียความรู้หรือทักษะใด ๆ และ/หรือ การชะลอตัวหรือขัดขวางความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการขยายช่องว่างหรือความไม่ต่อเนื่องในการศึกษาของนักเรียน การหยุดชะงักของการศึกษาในระบบ การออกกลางคัน การขาดเรียน และการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ⁸ สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เกิดการปิดเรียนเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เด็กสูญเสียการเรียนรู้อย่างรุนแรง UNESCO เผยหลักฐานชี้ชัดว่าถ้าปราศจากแผนช่วยฟื้นฟูที่เข้าใจสถานการณ์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ในระยะยาวเด็กที่ผ่านประสบการณ์ปิดโรงเรียนเป็นเวลานาน เพราะโรคระบาด จะมีแนวโน้มเรียนรู้ช้าลงกว่าช่วงก่อน COVID-19 และส่งผลกระทบต่อระดับการศึกษา หน้าที่การงาน และคุณภาพชีวิตในอนาคต รวมถึงมูลค่าที่ประชากรคนหนึ่งสามารถสร้างให้แก่เศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย โดยธนาคารโลกระบุว่าในช่วงปี 2563 ที่มีการปิดโรงเรียนยาวนาน 3 - 9 เดือน อาจทำให้เด็กคนหนึ่งสูญเสียความสามารถในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในชีวิตของเขาถึง 6,472 - 25,680 ดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 217,000 - 864,000 บาท) หรือสูญเสียรวมทั่วโลกประมาณ 10-17 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 560 ล้านล้านบาท)⁹ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบต่อภาวะการถดถอยทางการศึกษาจาก COVID-19 ยังไม่มีข้อมูลที่เป็นตัวแทนระดับประเทศที่ชัดเจนเนื่องจากไม่มีระบบการวัดผล รวมถึงหลายประเทศได้มีการยกเลิกการสอบวัดผลในระดับต่าง ๆ อาทิ การเลื่อนวัดผล PISA การยกเลิกการสอบ O-NET

ตาราง 10 การประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปิดโรงเรียนในช่วง COVID-19

Learning loss (เดือน)	รายได้ที่สูญเสีย		
	ต่อปี (ดอลลาร์ สรอ.)	ในช่วงชีวิต (ดอลลาร์ สรอ.)	ในช่วงชีวิต (บาท)
3	355	6,472	217,000
5	872	15,901	535,000
9	1,408	25,680	864,000

หมายเหตุ: ผลกระทบประเมินจากข้อมูล 157 ประเทศ

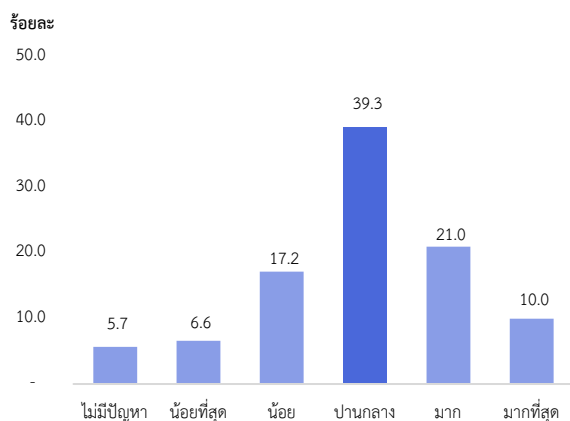
ที่มา: World Bank, “Simulating the Potential Impacts of COVID-19 School Closures on Schooling and Learning Outcomes: A Set of Global Estimates”, June 2020

⁸ The State of The Global Education Crisis: A Path to Recovery, A joint UNESCO, UNICEF, and World Bank Report

⁹ World Bank, “Simulating the Potential Impacts of COVID-19 School Closures on Schooling and Learning Outcomes: A Set of Global Estimates”, June 2020.

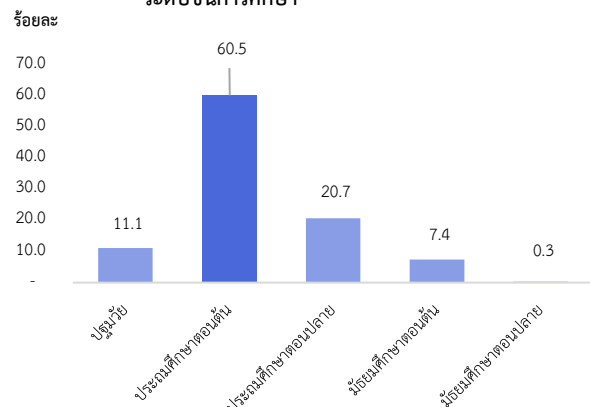
สำหรับประเทศไทยนั้น งานศึกษาของคณะกรรมการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ชี้ให้เห็นว่า เด็กชั้นอนุบาล 3 ในจังหวัดที่มีการระบาดของ COVID-19 และทำให้ต้องมีการปิดโรงเรียนในช่วงเดือนมกราคม เป็นระยะเวลานานถึง 1 เดือนเต็ม มีระดับคะแนนความพร้อมของเด็กปฐมวัย (school readiness) ต่ำกว่า นักเรียนกลุ่มที่สามารถไปเรียนได้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนด้านภาษา ลดลง 0.39 ปี ด้านคณิตศาสตร์ ลดลง 0.32 ปี และด้านสติปัญญา ลดลง 0.38 ปี นอกจากนี้ ผลการสำรวจสถานการณ์การศึกษา จากครูและบุคลากรทางการศึกษาของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จำนวน 1,030 คน ในเดือนเมษายน 2565 ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ พบว่า ครูส่วนใหญ่พบปัญหาการเรียนรู้ถดถอยของ นักเรียน โดยพบปัญหาระดับปานกลางร้อยละ 39.3 ในระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 31.0 โดยนักเรียน ประถมศึกษาเป็นช่วงชั้นที่มีปัญหาภาวะถดถอยมากที่สุด โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่สูงถึง ร้อยละ 60.5¹⁰ โดยสาเหตุของการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่าเกิด จากการขาดแคลนอุปกรณ์ รองลงมาคือการไม่มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่ถดถอยของ นักเรียนส่วนหนึ่งยังมาจากการที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาติดตามการเรียน สอนการบ้านให้ไม่ได้ และมีฐานะยากจน

แผนภาพ 20 ระดับความรุนแรงของการเรียนรู้ที่ถดถอย

ที่มา: กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2565)

แผนภาพ 21 ความรุนแรงของปัญหาการเรียนรู้ที่ถดถอยของแต่ละระดับชั้นการศึกษา

ที่มา: กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2565)

ทั้งนี้ไม่เพียงปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจและวิถีจัดการเรียนการสอนเท่านั้นที่ส่งผลต่อระดับ ความรุนแรงของภาวะสูญเสียการเรียนรู้ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลด้วยเช่นกัน อาทิ อายุ เพศ และภูมิหลังทางสังคม ข้อมูลจากรายงานของ UNESCO ระบุว่า เด็กเล็กมีแนวโน้มสูญเสียการเรียนรู้มากกว่าเด็กโต เด็กผู้หญิงเสี่ยง สูญเสียการเรียนรู้มากกว่าเด็กผู้ชายจากเงื่อนไขทางวัฒนธรรมในบางประเทศที่ทำให้เด็กหญิงไม่สามารถเข้าถึง อุปกรณ์ดิจิทัลอย่างสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือมีความรู้ด้านเทคโนโลยีได้เทียบเท่าเด็กชาย ขณะที่เด็กกลุ่มคนชายขอบ เด็กที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ และเด็กที่มีความพิการ มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียการเรียนรู้มากกว่าเด็กปกติ อีกทั้งเด็กในชนบทมีแนวโน้มสูญเสียการเรียนรู้มากกว่าเด็กในเมือง นอกจากนี้ ระดับความรู้อาจถดถอยแตกต่างกันไปในแต่ละวิชา เช่น เด็ก ๆ สืบเนื้อหาคณิตศาสตร์มากกว่าทักษะการอ่าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็น ว่าภาวะสูญเสียการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีรายละเอียดซับซ้อนหลายชั้น เด็กในประเทศ

¹⁰ สิ่งที่ครูใช้สะท้อนถึงภาวะการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนมี 4 รูปแบบ คือ 1) การมีผลการเรียนที่ลดลง (คะแนนการสอบ) เทียบกับการเรียนการสอนปกติ โดยมีครูใช้เกณฑ์ร้อยละ 75.4 2) เด็กไม่มีสมาธิ เรียนไม่เข้าใจ โดยมีครูใช้เกณฑ์ร้อยละ 13.3 3) นักเรียนในห้องที่ซ้ำ ชั้น มีครูใช้เกณฑ์ร้อยละ 6.6 และ 4) นักเรียนในห้องมีผลการเรียนติด 0 เพิ่มขึ้น ซึ่งมีครูใช้เกณฑ์ร้อยละ 4.7

เดียวกัน แต่อยู่ต่างที่หรือต่างภูมิหลังกัน จะมีระดับความรุนแรงของปัญหาที่แตกต่างกัน ปัญหาดังกล่าวจึงต้องการความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเพื่อสร้างแผนรับมือที่ถูกจุด รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าว ธนาคารโลกได้แนะนำให้ทุกประเทศหามาตรการเพื่อจัดการปัญหา โดยให้ความสำคัญกับ 1) เด็กและเยาวชนทุกคนได้กลับมาเรียนที่โรงเรียนและได้รับการช่วยเหลือที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ สุขภาพ สุขภาวะทางจิต และความต้องการอื่น ๆ 2) นักเรียนทุกคนได้รับการฟื้นฟูการสูญเสียการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ครูทุกคนมีการเตรียมพร้อมและสนับสนุนการจัดการกับความสูญเสียในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน สำหรับประเทศไทยมีตัวอย่างเครื่องมือลดช่องว่างการเรียนรู้ที่โรงเรียนหลายแห่งได้นำไปปรับใช้และเห็นผลสำเร็จ คือ นวัตกรรม Learning Box หรือ ชุดกล่องการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบขึ้นเพื่อช่วยสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียน ลดข้อจำกัดด้านอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะกลุ่มเด็กพื้นที่ห่างไกลที่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้ เสริมพลังครูให้สามารถปรับตัวและพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ตามพื้นที่และบริบท เพื่อช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถสร้างการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถปิดช่องว่างทางการเรียนรู้ได้ในที่สุด ซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการรองรับการเปิดเรียนเมื่อสถานการณ์คลี่คลาย รวมถึงเป็นการสนับสนุนอุปกรณ์ และยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ที่มา: Starfish Education

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการปรับตัวของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม การผลักดันการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง การสร้างรูปแบบทางการศึกษาใหม่ ๆ อาทิ outshool.com การมีคลังความรู้อย่าง BrainPOP แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ฐานการเรียนรู้จากโรงเรียนมีความสำคัญลดลง และอาจจำเป็นต้องการปรับกระบวนการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนั้น ภาครัฐและคนในสังคมจำเป็นต้องเร่งสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้และปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ปลุกฝังให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง รักการเติบโต ยินดีทำอะไรใหม่ ๆ ที่ท้าทาย ไม่กลัวการล้มเหลว และกล้าเผชิญกับประสบการณ์อันแตกต่างด้วยความพยายามอย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างและป้องกันภาวะสูญเสียการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรณีศึกษาโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จ.บุรีรัมย์

ในช่วงปิดเทอมใหญ่โรงเรียนได้เริ่มมีการออกแบบว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้เด็กยังคงการเรียนรู้ได้ และมีการคิดว่าจะออกแบบอย่างไรเพื่อให้เด็กนักเรียนและพ่อแม่ยังสามารถจดจ่อและเกื้อหนุนให้ลูกยังเรียนอยู่เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนรู้ถดถอย จึงนำไปสู่แนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและทำให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนรู้ ขณะที่สังคมปัจจุบันความรู้ที่เปี่ยมกว้าง เด็กมีความต้องการที่จะเรียนรู้วิชาใหม่ ๆ ถือเป็นการสร้าง Self-Directed Learner แต่โรงเรียนยังไม่ตอบโจทย์ต่อความต้องการ และเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จึงเป็นโอกาสในการฝึกฝน “Self-Directed Learner” ให้แก่เด็ก เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้ไม่หยุดชะงักหรือถดถอยและสามารถเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับ COVID-19 ได้

สำหรับแนวทางการดำเนินงานนั้นเริ่มจากกำหนดให้มีช่วงเรียน 3 ช่วง ซึ่งอาจเป็นการทำกิจกรรมที่ไม่ใช่การเรียนเพื่อให้กลายเป็นพฤติกรรมและวิถีแห่งการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะรู้สึกผ่อนคลายจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการใช้กระบวนการ Professional Learning Community (PLC) ที่ให้ครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ขณะที่ผู้ปกครองเป็นผู้เกื้อหนุนการเรียนรู้หรือสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนชุดความคิดด้านการสอนแบบเก่า ๆ มาเน้นกระบวนการที่ผู้เรียนเป็น “Self-Directed Learner” โดยเป้าหมายที่ครูต้องกำหนดไว้มีอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ทำอย่างไรที่จะพัฒนาผู้เรียนได้และยังคงเลือกที่จะพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญได้ 2) ทำอย่างไรให้ผู้ปกครองแต่ละระดับชั้นเข้าใจลูกอย่างแท้จริง เห็นเป้าหมายที่แท้จริงของช่วงชั้นนั้น ๆ และสามารถมองเชื่อมโยงไปยังเป้าหมายในอนาคต และ 3) ทำอย่างไรให้ผู้ปกครองรู้วิธีการของการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ ทั้งเรียลไทม์และไม่เรียลไทม์ ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบโจทย์ที่ซับซ้อนแต่ได้ผล รวมถึงสร้างกระบวนการการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและเด็กว่าจะสามารถเชื่อมโยงกันอย่างไร ระดับไหน จะกำหนดกิจกรรมอย่างไร วัดผลอย่างไร อีกทั้งมีการลดภาระการบ้านที่เยอะ-ยุ่ง ซึ่งเป็นอุปสรรคของการเรียนรู้ ให้เป็นการบ้านที่ซับซ้อนและท้าทาย โดยในกรณีการเรียนแบบเรียลไทม์จะต้องสั้นและเน้น Reflection เท่านั้น ไม่มีการบรรยาย รวมทั้งมีการประเมินโดยใช้ตารางการประมวลผลความก้าวหน้าของผู้เรียนในการช่วยสะท้อนให้เห็นว่าเด็กได้รับงานหรือไม่ มีการส่งงานหรือไม่ หรือครูได้มีการให้คำแนะนำหรือไม่ ซึ่งการให้คำแนะนำอย่างรวดเร็วทำให้เด็กกลับมาสู่ทิศทางและเป้าหมายที่ต้องทำให้ถูกทางได้เร็วและไม่ล้มเหลว

นอกจากนี้ สังคมยังต้องจัดการเรื่องโครงสร้างทั้งรูปแบบที่มองเห็นได้และมองเห็นไม่ได้ รวมถึงการเปลี่ยนความเชื่อที่ว่า สถานศึกษาเท่านั้นที่เป็นที่สร้างการเรียนรู้ เปลี่ยนเป็นผู้เรียนก็สามารถสร้างการเรียนรู้เองได้ ขณะที่สถานการณ์นอกบ้านไม่น่าไว้วางใจ ‘บ้าน’ จึงเป็นสถานที่สร้างการเรียนรู้ที่ดีที่สุด แต่การเรียนรู้แบบเดิมก็อาจไม่เหมาะสมอีกต่อไป นี่จึงเป็นโอกาสทั้งของเด็ก ผู้ปกครอง และครู ที่จะเกิดกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อที่จะใช้โอกาสนี้ขับเคลื่อน Mindset ของทั้ง 3 กลุ่ม รวมไปถึงการจัดการต่าง ๆ ที่จะยังคงการเรียนรู้ไว้ไม่ให้ถดถอย ขณะที่เด็ก ๆ ต้องอยู่บ้าน

สรุปจาก “เปลี่ยน Living เป็น Learning” เรียนรู้อย่างไรให้ไร้กรอบ กับครูใหญ่วิเชียร ไชยบัง

Bangkokbiznews

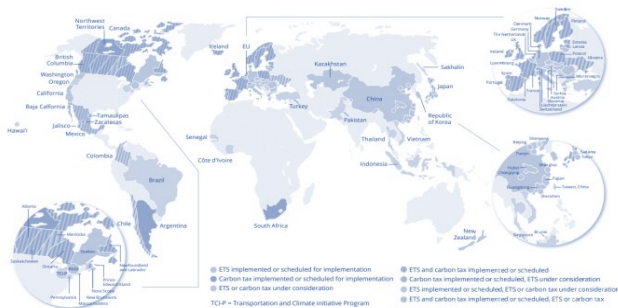
24 สิงหาคม 2564

ความท้าทายของตลาดคาร์บอนไทย และประเด็นที่ต้องคำนึงถึง

ตลาดคาร์บอนถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และยังเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการขายคาร์บอนเครดิต ที่หลายประเทศได้นำมาใช้แล้ว ไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและเริ่มดำเนินการ แต่ยังคงอยู่ในขั้นตอนเริ่มต้น ซึ่งยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องให้ความสำคัญและพัฒนาต่อไปในอนาคต

การเตรียมความพร้อมเพื่อยกระดับการแก้ปัญหาภูมิอากาศของไทย จากการประกาศเจตนารมณ์ของไทย ในการเตรียมความพร้อมและยกระดับการแก้ไขปัญหาภูมิอากาศอย่างเต็มที่เพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2050 (พ.ศ. 2593) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ได้ในปี 2065 (พ.ศ.2608) ในการประชุมภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ 26 หรือ UN Climate Change Conference of the Parties (COP26) ในปี 2564 ซึ่งไทยมีเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกตามแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี พ.ศ. 2564 – 2573 คิดเป็นศักยภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกในปี พ.ศ. 2573 จำนวน 115.6 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยมีแนวทางที่สำคัญ อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานให้มีศักยภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกสูงสุด การใช้พลังงานทดแทนในครัวเรือน อาคาร อุตสาหกรรมและการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งลดปริมาณขยะ เพิ่มการรีไซเคิล เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย และผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียอุตสาหกรรม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การลดก๊าซเรือนกระจกยังสามารถทำได้อีกหลายแนวทาง โดยการศึกษาของ OECD ในปี 2013 ระบุว่า แนวทางที่มีต้นทุนต่ำสุดคือการกำหนดราคาให้กับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือ Carbon Pricing ซึ่งประกอบด้วยการเก็บภาษีคาร์บอนและการซื้อขายก๊าซฯ หรือการมีตลาดคาร์บอน ขณะที่ World Economic Forum (2021) ระบุว่าตลาดคาร์บอน เป็นเครื่องมือสำคัญในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้คุ้มค่าที่สุด เพราะเป็นการจูงใจให้เกิดการลดก๊าซฯ จากการได้รับประโยชน์จากการขายคาร์บอน

แผนภาพ 22 ประเทศที่ใช้มาตรการทางภาษีคาร์บอน และระบบการซื้อขายสิทธิ์ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ETS) ทั่วโลก ปี 2564

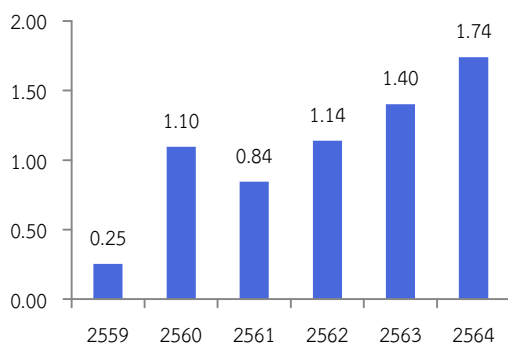
ที่มา : World Bank (2021)

ทำให้หลายประเทศมีการใช้มาตรการนี้ในประเทศของตน โดยปี 2564 ประเทศที่ใช้มาตรการด้านราคาคาร์บอน (Carbon Pricing Instruments)¹¹ ทั้งในระบบภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) และระบบซื้อขายสิทธิ์ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading Scheme: ETS) มีจำนวนกว่า 45 ประเทศ และอยู่ระหว่างการดำเนินการอีกกว่า 65 ประเทศ โดยมีการซื้อขายคาร์บอนเครดิตคิดเป็นมูลค่าถึง 8.51 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ

¹¹ รายงาน State and trends of carbon pricing 2021 ของธนาคารโลก (World bank)

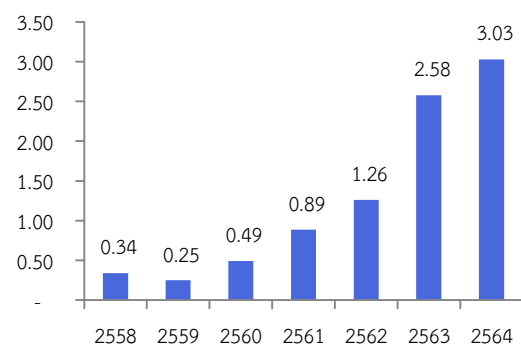
ตลาดคาร์บอนสำหรับประเทศไทยไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะปัจจุบันมีการซื้อขายคาร์บอนเครดิต 2 ประเภท คือ 1) การซื้อขายคาร์บอนเครดิตผ่านมาตรฐานต่างประเทศ เช่น โครงการลดก๊าซเรือนกระจกตามกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM) ภายใต้พิธีสารเกียวโต กำหนดให้ประเทศพัฒนาแล้วที่ประสบปัญหาในการบรรลุเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจก สามารถซื้อโควตาคาร์บอนจากผู้ประกอบการในประเทศกำลังพัฒนาที่ดำเนินโครงการพัฒนาที่สะอาดได้¹² และการซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่รับรองมาตรฐานอื่น ๆ ของต่างประเทศ อาทิ มาตรฐาน Gold Standard (GS) หรือมาตรฐาน VERRA (VCS) โดยปัจจุบันการซื้อขายตามมาตรฐานต่างประเทศมากขึ้น จากปริมาณคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ในปี 2559 มีเพียง 254 ล้านตันคาร์บอนฯ เพิ่มขึ้นเป็น 1.74 ล้านตันคาร์บอนฯ ในปี 2564 และ 2) การซื้อขายตามมาตรฐานในประเทศ โดยมี “โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction หรือ T-VER)” ที่องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี 2557 และมีปริมาณคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เพิ่มขึ้นจาก 0.25 ล้านตันคาร์บอนฯ ในปี 2559 เป็น 3.03 ล้านตันคาร์บอนฯ ในปี 2564 ขณะเดียวกัน ตลาดคาร์บอนยังถูกระบุในแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558 - 2593 และ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ในหมวดหมู่ที่ 10 “ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ” โดยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดคาร์บอน เพื่อสร้างรายได้จากการกักเก็บคาร์บอน การส่งเสริมงานวิจัยเทคโนโลยีและพัฒนาแพลตฟอร์มสนับสนุนธุรกิจรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และการส่งเสริมเทคโนโลยีการดักจับ การใช้ประโยชน์และการกักเก็บคาร์บอน รวมทั้งส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการเข้าซื้อขายในตลาดคาร์บอนของผู้ปล่อยและผู้กักเก็บคาร์บอนอีกด้วย ซึ่งจะช่วยให้ตลาดคาร์บอนของไทยมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นในอนาคต

แผนภาพ 23 ปริมาณคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานต่างประเทศ (หน่วย : ล้านตันคาร์บอนฯ)

ที่มา: Ecosystem Marketplace Global Carbon Markets Data Intelligence & Analytics Dashboard, 2021 อ้างอิงใน ศูนย์วิจัยกลีกรไทย (2565)

แผนภาพ 24 ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรองโครงการ T-VER ปี 2558-2564 (หน่วย : ล้านตันคาร์บอนฯ)

ที่มา: องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก, 2565

ประเด็นท้าทายในการใช้ตลาดคาร์บอนเป็นกลไกในการช่วยลดก๊าซเรือนกระจก

เมื่อพิจารณาตลาดคาร์บอนของไทยในปัจจุบัน ยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ

1. การซื้อขายคาร์บอนในประเทศไทยยังมีปริมาณน้อย เมื่อเทียบกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กล่าวคือ ในปี 2564 ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เฉพาะการใช้พลังงานของประเทศถึง 246.9

¹² เป็นการซื้อขาย CERs (Certified Emission Reduction) หรือคาร์บอนเครดิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศของ (UNFCCC)

ล้านตันคาร์บอนฯ ซึ่งแม้ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะลดลงอย่างต่อเนื่อง 3 ปีติดต่อกัน แต่ปริมาณการปล่อยยังสูงเมื่อเทียบกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรองตั้งแต่ปี 2558 ถึง ปี 2564 มีเพียง 8.84 ล้านตันคาร์บอนฯ เท่านั้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากโครงการ T-VER เป็นโครงการนำร่องแบบภาคสมัครใจที่ปัจจุบันมีโครงการเข้าร่วมเพียง 223 โครงการ¹³

ตาราง 11 การใช้พลังงานของไทยและการปล่อยก๊าซ CO₂ จากการใช้พลังงาน

ปี	2560	2561	2562	2563	2564	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
						2562	2563	2564
การใช้พลังงานของไทย (KTOE)	130,453	131,531	133,056	121,820	121,089	1.2	-8.4	-0.6
การปล่อยก๊าซ CO ₂ (ล้านตัน CO ₂)	285.5	263.4	257.4	248.5	246.9	-2.3	-3.5	-0.6

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กระทรวงพลังงาน (2564)

2. **การขาดแพลตฟอร์มการซื้อขายและแลกเปลี่ยน** โดยแพลตฟอร์มของ T-VER ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาซึ่ง อบก. ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำลังพัฒนา “Thailand Carbon Credit Exchange Platform” เพื่อเป็นแพลตฟอร์มหลักสำหรับการซื้อขายและแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิตของโครงการ T-VER ให้มีความเชื่อมโยงกับระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิตของ อบก. ทั้งนี้ การซื้อขายในปัจจุบันยังเป็นรูปแบบการซื้อขายกันโดยตรงผ่านทางเว็บไซต์ ดังนั้น อาจต้องเร่งการพัฒนาโดยเร็วเพื่อให้รองรับแนวโน้มการเติบโตตลาดคาร์บอน และสร้างความน่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมถึงให้อุตสาหกรรมของไทยสามารถบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตให้เป็นไปตามเป้าหมาย และมุ่งพัฒนาสู่การซื้อขายระดับสากลได้

3. **ต้นทุนการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบ (MRV) ในการรับรองคาร์บอนเครดิต (Transaction Cost) อยู่ในระดับสูง** โดยการขอรับรองคาร์บอนเครดิตแต่ละครั้ง เจ้าของโครงการจะต้องดำเนินการตามระเบียบวิธีลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ (T-VER Methodology) ที่คณะกรรมการ อบก. กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการจ้างผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อบก. สำหรับโครงการภาคสมัครใจ (Validation and Verification Body: VVB) เพื่อทำการตรวจวัดข้อมูลการปล่อยก๊าซฯ โดยค่าใช้จ่ายสำหรับการรับรองจำนวนก๊าซฯ ที่ลดได้ 10,000 ตันคาร์บอน อยู่ที่ 100,000 – 300,000 บาท หรือมีราคาเฉลี่ยประมาณ 10 - 30 บาทต่อตันคาร์บอนฯ ขณะที่ราคาคาร์บอนเครดิตโดยเฉลี่ยของปี 2564 อยู่ที่ 34.34 บาทต่อตันคาร์บอนฯ สะท้อนให้เห็นว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายในการรับรองคาร์บอนเครดิตสูงใกล้เคียงกับราคาคาร์บอนเครดิตที่จะขายได้ ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อย หรือประชาชนอาจประเมินว่าไม่คุ้มค่า ระหว่างต้นทุนที่เสียกับคาร์บอนเครดิตที่คาดว่าจะขายได้ จึงไม่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมโดยเฉพาะสถานประกอบการขนาดเล็กและรายย่อย

4. **ตลาดคาร์บอนยังไม่มีกำหนดเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซฯ ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายของประเทศ** จึงอาจทำให้การลดก๊าซฯ เป็นไปได้ช้า เนื่องจากตลาดคาร์บอนของไทยเป็นตลาดภาคสมัครใจ ทำให้ขาดแรงจูงใจและเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซฯ ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นภาคเอกชนอาจมีการปล่อยก๊าซฯ มากขึ้น และชดเชยโดยการซื้อเครดิตจากผู้สามารถลดการปล่อยก๊าซฯ จึงอาจทำให้ภาพรวมการลดก๊าซฯ

¹³ ประเภทโครงการที่เข้าข่าย T-VER ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน 2) การพัฒนาพลังงานทดแทน 3) การจัดการของเสีย 4) การจัดการในภาคขนส่ง 5) การปลูกป่า/ต้นไม้ 6) การอนุรักษ์/ฟื้นฟูป่า และ 7) การเกษตร

ของประเทศเป็นไปได้ช้ากว่าเป้าหมาย และแตกต่างจากตลาดคาร์บอนภาคบังคับ เช่น กรณีพิธีสารเกียวโต ประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมจะมีข้อตกลงร่วมกันว่า ประเทศของตนจะปล่อยก๊าซฯ ในปริมาณเท่าใด รวมถึงเกณฑ์ดังกล่าวจะถูกนำไปบังคับใช้กับธุรกิจเอกชนในประเทศ รวมถึงมีบทลงโทษชัดเจนและมีผลผูกพันตามกฎหมาย

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ

การที่ไทยจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามการประกาศเจตนารมณ์ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปีข้างหน้า ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยยังมีสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

1. **การจูงใจให้ภาคเอกชนเข้าร่วมตลาดคาร์บอนมากขึ้น** จากการสำรวจข้อมูลของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยสำรวจผู้บริหารใน 45 กลุ่มอุตสาหกรรม ปี 2564 พบว่า ร้อยละ 70 เห็นด้วยกับการกำหนดเป้าหมายดังกล่าวและอยู่ระหว่างเตรียมศึกษาข้อมูลเพื่อเข้าสู่ตลาดคาร์บอน ซึ่งปัจจุบันมีผู้ประกอบการ องค์กร และบริษัทเอกชน ขนาดใหญ่กว่า 10,000 แห่ง ได้ยื่นเสนอแผนและขอมาตรฐานการรับรองจัดการซื้อขายคาร์บอนผ่าน T-VER อีกทั้ง กลุ่มบางจากร่วมกับพันธมิตร 11 องค์กร ก่อตั้งเครือข่าย Carbon Markets Club เพื่อสนับสนุนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตและใบรับรองสิทธิในการเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนแบบดิจิทัลอีกด้วย สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาการปล่อยก๊าซของภาคเอกชน และความต้องการเข้าร่วมตลาดคาร์บอนซึ่งหากมีมาตรการจูงใจอื่น ๆ จะช่วยเพิ่มจำนวนสมาชิกของโครงการ T-VER ได้มากขึ้น

2. **การกำหนดเกณฑ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ต้องลดลงให้สอดคล้องกับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ** เนื่องจากตลาดคาร์บอนของไทยเป็นตลาดสมัครใจ (Voluntary Carbon Market: VCM) ทำให้การดำเนินการในตลาดเป็นไปอย่างอิสระ และส่วนใหญ่เป็นการทำเพื่อกิจกรรม CSR เพื่อสังคมหรือเพียงบรรลุเป้าหมายการลดขององค์กรเท่านั้น และด้วยการไม่มีกฎหมาย ข้อบังคับ หรือบทลงโทษแก่ผู้ที่ไม่สามารถลดการปล่อยก๊าซฯ ทำให้การดำเนินการอาจไม่ช่วยบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซฯ ในภาพรวมของประเทศได้ ดังนั้น แนวทางการปรับปรุงและแก้ไขข้อจำกัดของ VCM ข้างต้น อาจทำได้โดย อาทิ 1) *กำหนดระดับการปล่อยก๊าซในกรณีฐาน (Baselines) ของแต่ละอุตสาหกรรม* เพื่อให้แน่ใจว่ามีการดำเนินการและซื้อขายคาร์บอนนำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซฯ อย่างแท้จริง และ 2) *การเชื่อมโยง VCM กับนโยบายอื่น ๆ ของภาครัฐ* ในการส่งเสริมตลาดภาคสมัครใจ (VCM) ภาครัฐอาจต้องมีการผสมผสานมาตรการแบบบังคับ อาทิ การเก็บภาษีคาร์บอน ที่อาจค่อย ๆ นำมาบังคับใช้ เพื่อกำกับดูแลการปล่อยก๊าซฯ เพิ่มเติม และนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาระดับ Baseline ของแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อให้ Baseline มีการปรับปรุงอย่างประสิทธิภาพและสะท้อนการการควบคุมการปล่อยฯ ได้อย่างแท้จริง รวมถึงน่าจะมีความยืดหยุ่นมากกว่าการใช้มาตรการแบบเดียว

3. **การจัดทำระบบฐานข้อมูลการซื้อขาย Carbon Credit** นอกจากการมี platform ซื้อขายคาร์บอนเครดิตแล้ว การจัดทำระบบฐานข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องจะช่วยให้ T-VER มีการดำเนินงานที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือได้ รวมทั้งการมีระบบข้อมูลยังช่วยในการติดตามสถานการณ์ และใช้เป็นฐานข้อมูลที่ภาครัฐสามารถนำมาเชื่อมโยงกับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. การส่งเสริมให้มีการลงทุนในเทคโนโลยีที่สามารถลดการปล่อยก๊าซฯ หรือการลงทุนเพื่อผลิตคาร์บอนเครดิต กล่าวคือ โครงการที่สามารถเข้าร่วมกับ T-VER ในปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน 2) การพัฒนาพลังงานทดแทน 3) การจัดการของเสีย 4) การจัดการในภาคขนส่ง 5) การปลูกป่า/ต้นไม้ 6) การอนุรักษ์/ฟื้นฟูป่า และ 7) การเกษตร ซึ่งการลงทุนในโครงการต่าง ๆ ต้องใช้เงินลงทุนซึ่งบางโครงการมีต้นทุนสูงและอาจเป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมของผู้ประกอบการ อาทิ การเผาขยะมูลฝอยด้วยเตาเผา ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่สามารถเข้าร่วม T-VER นั้นจากข้อมูลของกระทรวงพลังงาน พบว่า ค่าก่อสร้างระบบเตาเผาขยะมูลฝอย 500 ตันต่อวัน มีต้นทุนค่าก่อสร้างประมาณ 2,300 ล้านบาท ดังนั้น การมีมาตรการส่งเสริมการลงทุน หรือแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีจะมีส่วนช่วยอย่างมากต่อผู้ประกอบการ เช่น ธนาคารกลางญี่ปุ่นมีนโยบายสนับสนุนเงินกู้โดยไม่คิดดอกเบี้ยให้แก่สถาบันการเงินเพื่อนำไปปล่อยกู้ในลักษณะที่เชื่อมโยงกับนโยบายการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เป็นต้น

5. การสร้างการรับรู้ และส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการซื้อขายคาร์บอนเครดิต เนื่องจากโครงการ T-VER เปิดกว้างให้ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาซื้อขายคาร์บอนเครดิตได้ โดยในปี 2563 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำโครงการเข้าร่วมจำนวน 35 โครงการ ซึ่งนอกจากจะสามารถช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปล่อยก๊าซฯ ได้แล้ว ยังทำให้ชุมชนมีรายได้จากการขายคาร์บอนเครดิต และนำรายได้ดังกล่าวมาพัฒนาชุมชนได้อีกด้วย อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะนาว อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี ได้จัดทำโครงการก๊าซชีวภาพระดับชุมชนจากฟาร์มสุกร โดยการติดตั้งระบบกักเก็บก๊าซชีวภาพแบบบ่อหมักไร้อากาศ เพื่อบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสุกร 8 แห่ง โดยโครงการดังกล่าวมีระยะเวลาการคิดคาร์บอนเครดิต 7 ปี และสามารถลดก๊าซฯ ได้ถึง 1,634 ตันคาร์บอนฯ ต่อปี ซึ่ง อบต. สามารถนำไปขายจะสร้างรายได้ให้กับพื้นที่ได้นอกจากนี้ การติดตั้งระบบกักเก็บก๊าซชีวภาพดังกล่าวยังก่อให้เกิดผลทางอ้อม โดยชุมชนยังสามารถนำก๊าซชีวภาพที่เกิดขึ้นไปใช้ในครัวเรือนภายในชุมชนได้อีกด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมโครงการมากขึ้น

บทความ “สภาพปัญหาการหลอกลวงยุคดิจิทัล และแนวทางแก้ไข”

การหลอกลวงผ่านการสื่อสารสมัยใหม่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีรูปแบบที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นด้วย โดยพบว่า พฤติกรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและการตกเป็นเหยื่อ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตยุคดิจิทัลให้กับประชาชน ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานภาครัฐในการรับมือกับปัญหาการหลอกลวงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในยุคที่ดิจิทัลมีความก้าวหน้า การหลอกลวงกลายเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการหลอกลวงผ่านเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ ซึ่งเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย และสร้างความเสียหายเป็นมูลค่าที่สูง รายงานของ Whoscall แอปพลิเคชันป้องกันการฉ้อโกงเปิดเผยว่าในปี 2564 พบสถิติการใช้โทรศัพท์หลอกลวงและข้อความหลอกลวงทั่วโลกมีจำนวนรวมกว่า 460 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 58 และคาดว่าจะยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ หลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในสหรัฐอเมริกา สำนักงานสอบสวนกลาง (Federal Bureau of Investigation: FBI) รายงานการร้องเรียนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์มีจำนวนถึง 7.9 แสนครั้ง ในปี 2563 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 69 จากปี 2562 และมีมูลค่าความเสียหายรวมกว่า 4.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ ในสหภาพยุโรป ผลสำรวจการหลอกลวงทั้งจากออนไลน์และออฟไลน์ (scams and fraud) โดย Ipsos (2020) ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างรวม 28,239 คน พบว่า ร้อยละ 56 เคยมีประสบการณ์ถูกหลอกลวงอย่างน้อย 1 รูปแบบในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา และจากขอบเขตการสำรวจที่แบ่งรูปแบบการหลอกลวงเป็น 3 รูปแบบหลัก 9 รูปแบบย่อย พบว่า การหลอกลวงที่เกี่ยวข้องกับการเงิน/การให้ผลประโยชน์ (Monetary fraud) เป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด รองลงมาคือการโจรกรรมข้อมูลส่วนตัว (identity theft) และการหลอกลวงจากการซื้อขาย (buying scams) โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39 33 และ 23 ตามลำดับ

นอกจากนี้ รายงานของ Whoscall เปิดเผยว่า สำหรับประเทศไทยมีการใช้โทรศัพท์เพื่อหลอกลวงมากกว่า 6.4 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 270 และมีข้อความสั้น SMS หลอกลวงเพิ่มขึ้นร้อยละ 57 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า รวมถึงมีการหลอกลวงออนไลน์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การประเมินสถานการณ์การหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารสมัยใหม่ยังคงมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เนื่องจากลักษณะของข้อมูลมีความกระจัดกระจาย โดยกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) รายงานว่า ปี 2564 มีผู้เสียหายจากแก๊ง Call Center เข้าแจ้งความกว่า 1,600 ราย มูลค่าความเสียหายรวมกว่า 1,000 ล้านบาท ขณะที่ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ปัญหาออนไลน์ 1212 โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รายงานว่า ในช่วงเดือนมกราคมถึงพฤศจิกายน 2564 มีการร้องเรียน 48,513 ครั้ง เพิ่มขึ้นเท่าตัวจากปี 2563 อย่างไรก็ตาม ข้อมูลยังจำกัดเฉพาะกลุ่มที่มีการร้องเรียน ทำให้ยากที่จะประเมินว่าสถานการณ์ที่แท้จริงมีผู้ถูกหลอกลวงมากน้อยเพียงใด

การตระหนักถึงภัยจากการหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารสมัยใหม่

สศช. ร่วมกับบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด จึงได้ศึกษาและสำรวจเกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารสมัยใหม่ ระหว่างเดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2565 ในประชากรอายุระหว่าง 17-77 ปี จำนวน 5,798 ตัวอย่าง 20 จังหวัด ทั่วประเทศ และสัมภาษณ์เชิงลึก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ถูกหลอกลวง 31 คน กลุ่มภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 คน และกลุ่มภาควิชาการ 4 คน รวมจำนวน 37 คน แบ่งประเภทการหลอกลวงเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ หลอกลวงผ่านการซื้อขาย หลอกลวงข้อมูลส่วนตัว หลอกลวงโดยอ้างว่าจะให้ผลประโยชน์ และหลอกลวงโดยอาศัยความสัมพันธ์/ความสงสาร โดยพบประเด็นน่าสนใจ ดังนี้

1. **คนไทยเกือบครึ่งมีประสบการณ์ถูกหลอกลวงในช่วง 1 ปี และประมาณ 2 ใน 5 ตกเป็นเหยื่อ**¹⁴ ผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 97.8 ใช้โทรศัพท์มือถือ และร้อยละ 81.5 ใช้งานอินเทอร์เน็ต สะท้อนว่าคนไทยเกือบทั้งประเทศสามารถเข้าถึงโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกันในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.1 มีประสบการณ์โดนหลอกลวง ในจำนวนนี้ร้อยละ 42.6 หรือประมาณ 2 ใน 5 ของกลุ่มตัวอย่าง ตกเป็นเหยื่อที่ได้รับความเสียหายจากการหลอกลวง โดยร้อยละ 4.8 ถูกขโมยข้อมูลส่วนตัว และร้อยละ 39.9 สูญเสียเงิน/ทรัพย์สิน มูลค่าความเสียหายโดยเฉลี่ยประมาณ 2,400 บาทต่อคน แม้ว่ามูลค่าเฉลี่ยของความเสียหายต่อคนอาจไม่มากนัก แต่ในภาพรวมมีความเสียหายค่อนข้างสูงเนื่องจากปริมาณของผู้ถูกหลอกลวงและได้รับความเสียหายค่อนข้างมาก

2. **Gen Y และ Gen Z ถูกหลอกลวงสูงกว่า Gen X และ Baby Boomer** โดย Gen Y และ Gen Z มีสัดส่วนการถูกหลอกลวง ร้อยละ 57.6 และ 57.5 ในขณะที่ Gen X และ Baby Boomer มีสัดส่วนการถูกหลอกลวงเพียงร้อยละ 46.9 และ 26.1 ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ Gen Y และ Gen Z มีการใช้เวลาและกิจกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตที่มากกว่า ขณะที่อัตราการตกเป็นเหยื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการมีประสบการณ์ถูกหลอกลวง คือ Gen Y Gen Z Gen X และ Baby Boomer มีอัตราการตกเป็นเหยื่อร้อยละ 55.1 47.6 32.7 และ 29.7 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณามูลค่าความเสียหายพบว่ากลุ่ม Baby Boomer มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยต่อครั้งสูงกว่าอีก 3 กลุ่ม ทั้งนี้ Facebook และมือถือเป็น 2 ช่องทางสำคัญของการหลอกลวง โดย Facebook เป็นช่องทางการก่อเหตุหลอกลวงมากที่สุด โดยอยู่ใน 4 กลุ่มใหญ่ ทั้งการหลอกลวงผ่านการซื้อขาย อาทิ หลอกลวงสินค้าออนไลน์ แต่ไม่ได้รับของ/ไม่ตรงคุณสมบัติ การหลอกลวงข้อมูลส่วนตัว อาทิ หลอกลวงบัญชีโซเชียลมีเดีย การหลอกลวงโดยอ้างว่าจะให้ผลประโยชน์ อาทิ หลอกลวงให้ลงทุน/ให้เล่นพนัน และการหลอกลวงโดยอาศัยความสัมพันธ์ ความสงสาร อาทิ คนรู้จักกำลังเดือดร้อนให้บริจาคเงิน สำหรับการพูดคุยสื่อสารผ่านมือถือ พบการหลอกลวงโดยอ้างว่าให้ผลประโยชน์มากที่สุด อาทิ หลอกว่าได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและหลอกว่ามีปัญหา/ทำผิดกฎหมาย

¹⁴ การหลอกลวง หมายถึงการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของผู้ทำการหลอกลวง ขณะที่ การตกเป็นเหยื่อ หมายถึง กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ถูกหลอกลวงไม่สามารถเอาตัวรอดจากการถูกหลอกลวง และตกเป็นผู้เสียหายทั้งเงิน/ทรัพย์สินและข้อมูล

3. การหลอกลวงโดยอ้างจะให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ พบมากที่สุด คือ ร้อยละ 22.6 รองลงมา หลอกลวงผ่านการซื้อขายร้อยละ 20.8 และหลอกลวงข้อมูลส่วนตัวร้อยละ 19.2 ส่วนการหลอกลวงโดยอาศัย ความสัมพันธ์/ความสงสาร พบต่ำกว่า 3 กลุ่มแรกคือร้อยละ 3.7 นอกจากนี้ หากพิจารณาโดยจำแนกเป็น 21 ประเภทย่อย การหลอกลวงที่พบมากที่สุดคือ 1) อีเมล/SMS หลอกลวง (Phishing) รองลงมาคือ 2) หลอกขาย สินค้าออนไลน์ได้ของไม่ตรงคุณสมบัติ และ 3) หลอกลวงว่าได้รับรางวัล /ถูกรางวัล คิดเป็นร้อยละ 17.0 14.2 และ 13.8 ตามลำดับ ขณะที่ประเภทที่พบว่ามียอดการตกเป็นเหยื่อสูงสุดคือ 1) หลอกขายสินค้าออนไลน์ ซื้อแล้วไม่ได้รับของ และ 2) หลอกขายสินค้าออนไลน์ ได้ของไม่ตรงคุณสมบัติ ซึ่งพบว่ามียอดการตกเป็นเหยื่อ สูงถึงร้อยละ 82.6 และ 77.9 แม้ว่าการหลอกลวงผ่านการซื้อขายจะมีอัตราการตกเป็นเหยื่อสูงแต่มูลค่าความเสียหายไม่ค่อนสูงคือเฉลี่ยประมาณ 600 - 700 บาทต่อคน ขณะที่การหลอกลวงที่มีอัตราการตกเป็นเหยื่อ ไม่สูง แต่มีมูลค่าความเสียหายค่อนข้างสูง ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวทางอีเมล/SMS หลอกลวง (Phishing) การถูกแฮก ข้อมูลหรือหลอกขอลบข้อมูลบัตรเครดิต และการหลอกลวงให้ลงทุน มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยต่อคน 25,968.75 บาท 11,850 บาท และ 11,686.05 บาท ตามลำดับ

ตาราง 12 ร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ถูกหลอกลวง ตกเป็นเหยื่อ และมูลค่าความเสียหายในรอบ 1 ปี

รูปแบบการหลอกลวง	ร้อยละผู้ถูกหลอกลวง รวม (n=5,669)	ร้อยละผู้ตกเป็นเหยื่อ	ช่องทาง (มากที่สุด)	มูลค่าความเสียหาย เฉลี่ย (บาท/คน)
1. หลอกลวงผ่านการซื้อขาย	20.8			
• หลอกขายสินค้าออนไลน์ แต่ไม่ได้รับของ	6.8	82.6	Facebook (76.1%)	688.78
• หลอกขายสินค้าออนไลน์ แต่ได้ของไม่ตรงคุณสมบัติ	14.2	77.9	Facebook (73.3%)	608.23
• หลอกส่งของแบบเก็บเงินปลายทาง	3.2	26.4	คุยผ่านมือถือ (54.2%)	793.67
• หลอกให้ประมูลสินค้าทางอินเทอร์เน็ต	0.3	50	Facebook (67.7%)	6,272.22
• หลอกว่าเป็นบุคคล/ผู้ประกอบการ/นายหน้า	0.4	28	คุยผ่านมือถือ (74.6%)	7,214.29
2. หลอกลวงข้อมูลส่วนตัว	19.2			
• หลอกลวงเกี่ยวกับการทำงาน	2.6	28.2	Facebook (53.0%)	5,775.00
• อีเมล/SMS หลอกลวง (Phishing)	17.0	12.1	ข้อความ/SMS (87.1%)	25,968.75
• หลอกลวงมัลแวร์ ฝังตัวเข้ากับเว็บไซต์/โปรแกรม/ไฟล์	0.2	42.9	ข้อความ/SMS (36.8%)	5,000.00
• ถูกแฮกบัญชี/หลอกขอลบข้อมูลโซเชียลมีเดีย	0.5	29.6	Facebook (95.7%)	11,333.00
• หลอกขอเลขที่บัญชีเงินฝากเพื่อเป็นที่พักเงิน	0.2	0	คุยผ่านมือถือ (55.0%)	-
• หลอกขอข้อมูลบัตรเครดิต เดบิต นำไปซื้อสินค้า	0.2	28.6	Facebook / Line (33.3%)	11,850.00
3. หลอกลวงโดยอ้างจะให้ผลประโยชน์	22.6			
• แอบอ้างบุคคลหรือหน่วยงาน/มีเส้นสาย	0.6	14.3	คุยผ่านมือถือ (75.5%)	7,980.00
• หลอกลวงว่าได้รับรางวัล /ถูกรางวัล	13.8	5.6	คุยผ่านมือถือ (71.4%)	2,764.77
• หลอกปล่อยเงินกู้แบบระบบ	5.4	15	ข้อความ/SMS (51.7%)	2,241.30
• หลอกว่าได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ	0.3	27.8	คุยผ่านมือถือ (72.4%)	2,300.00
• หลอกลวงว่ามีปัญหา/ทำผิดกฎหมาย	1.6	16.3	คุยผ่านมือถือ (90.3%)	10,480.00
• หลอกลวงให้ลงทุนในลักษณะต่าง ๆ	1.9	40.2	Facebook (67.9%)	11,686.05
• หลอกลวงให้เล่นพนันโดยมีสูตรโกง	4.6	14.1	Facebook (72.6%)	1,410.81
4. หลอกลวงโดยอาศัยความสัมพันธ์/ความสงสาร	3.7			
• ทักหาอาสาสมัคร	0.7	52.5	Facebook (83.6%)	4,180.95
• หลอกลวงว่าญาติพี่น้อง/คนรู้จักกำลังเดือดร้อน	1.1	35.4	Facebook (58.9%)	7,586.96
• หลอกลวงให้บริจาคเงิน	2.0	59.5	Facebook (58.2%)	451.79

ที่มา: การสำรวจคนไทยกับการถูกหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย สสช. ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

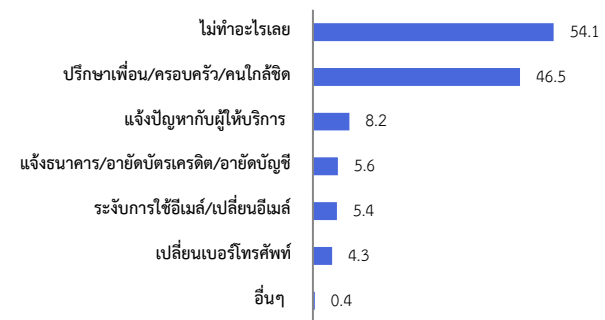
ตาราง 13 ร้อยละของผู้มีประสบการณ์โดยหลอก และความเสียหาย จำแนกตามกลุ่มประชากร

Generation	ประสบการณ์โดนหลอกหลวง	ความเสียหาย		
		ไม่เสียหาย	ถูกขโมยข้อมูลส่วนตัว	เสียเงิน/ทรัพย์สิน
Gen Z (n = 824)	57.5	44.9	5.1	52.1 (1,278.70 บาท)
Gen Y (n = 2,007)	57.6	52.4	5.1	44.9 (2,331.35 บาท)
Gen X (n = 1,703)	46.9	67.3	4.4	30.5 (2,975.14 บาท)
Baby Boom (n = 1,135)	26.1	70.3	4.7	26.4 (4,622.91 บาท)
รวม (n = 5,699)	48.1	57.4	4.8%	39.9 (2,400.51 บาท)

ที่มา: การสำรวจคนไทยกับการถูกหลอกหลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย สศช. ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

4. ผู้ตกเป็นเหยื่อการหลอกหลวงมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่การดำเนินการใด ๆ และเห็นว่าการป้องกัน/จัดการปัญหาการหลอกหลวงของภาครัฐยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยผลการสำรวจแนวทางการรับมือภายหลังเกิดเหตุการณ์หลอกหลวง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54.1 ไม่มีการดำเนินการ รองลงมา ปรีกษาเพื่อน/ครอบครัว/คนใกล้ชิด มีกลุ่มคนเพียงบางส่วนที่มีการดำเนินการอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการสำรวจในเรื่องการแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.9 หลังเกิดเหตุไม่ได้แจ้งความ ด้วยเหตุผลหลัก คือ ยังไม่เกิดความเสียหาย รองลงมาคือ ความยุ่งยาก/ไม่มีเวลา และคิดว่าแจ้งความแล้วก็ไม่ช่วยอะไร ประกอบกับมูลค่าการสูญเสียเฉลี่ยต่อรายไม่มากนักทำให้รู้สึกไม่คุ้มค่าในการดำเนินการ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่รู้ช่องทางการแจ้งเหตุที่เหมาะสม โดยผู้ตกเป็นเหยื่อ ร้อยละ 89.7 แจ้งเบาะแส/ส่งเรื่องร้องเรียน ที่สถานีตำรวจในท้องที่เกิดเหตุ รองลงมา คือ Call Center ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีการแจ้งเบาะแสไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องการหลอกหลวงทางการสื่อสารสมัยใหม่โดยตรงไม่มาก สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของผู้เสียหายที่เห็นว่าการป้องกันและจัดการปัญหาการหลอกหลวงของหน่วยงานภาครัฐ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การขาดความรู้ในการรับมือและการตระหนักในการรักษาสิทธิของผู้บริโภค

แผนภาพ 25 การรับมือภายหลังเกิดเหตุการณ์หลอกหลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ (ร้อยละ)

ที่มา: การสำรวจคนไทยกับการถูกหลอกหลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย สศช. ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

ตาราง 14 ช่องทางการแจ้งเบาะแสและร้องเรียนกรณีการถูกหลอกหลวงผ่านทางการสื่อสารสมัยใหม่

ช่องทางการแจ้งเบาะแส/ร้องเรียน	ร้อยละ
สถานีตำรวจในท้องที่เกิดเหตุ	89.7
Call center สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 191	62.1
กสทช. โทร. 1200	22.5
ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ศปอส.ตร.) 1599	19.7
กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.)	14.6
ศูนย์รับร้องเรียนปัญหาออนไลน์ 1212 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	12.9
กรมสอบสวนคดีพิเศษ 1202	11.5
กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) สายด่วน 1441	11.1
ไม่ทราบเลยว่ามีช่องทางใดบ้าง	5.7

ที่มา: การสำรวจคนไทยกับการถูกหลอกหลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย สศช. ร่วมกับ บริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกหลอกและการเอาตัวรอด

1. พฤติกรรมเสี่ยงในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่เปิดโอกาสให้ตกเป็นเหยื่อการหลอกหลวง แม้ประชาชนจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารการหลอกหลวงที่มีอยู่ใน

สังคมอย่างต่อเนื่องผ่านโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ต แต่ยังคงพบว่า อัตราการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก จากผลการสำรวจพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สื่อสมัยใหม่และบุคลิกภาพส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่เปิดโอกาสให้ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงได้ จะเห็นได้จากผลการสำรวจความสัมพันธ์ของอัตราการตกเป็นเหยื่อกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการหลอกลวง ที่ชี้ให้เห็นว่าการหลอกลวงขายสินค้าออนไลน์ ทั้งที่ไม่ได้รับของ และของไม่ตรงคุณสมบัติ แม้จะรับรู้ข่าวสาร แต่ก็ยังมีผู้ตกเป็นเหยื่อมากถึงร้อยละ 76.8 และ 70.0 ตามลำดับนั้น แสดงว่า ยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลกับการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงอีก โดยกรณีนี้ พบว่าในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สื่อสมัยใหม่ ได้แก่ การพูดคุยผ่านสื่อสมัยใหม่กับคนที่เราไม่รู้จัก การไม่ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้ขายและช่องทางการจ่ายเงินที่ปลอดภัยเพียงพอ ตลอดจนในเรื่องบุคลิกภาพส่วนบุคคล ได้แก่ การตัดสินใจเร็ว และการเชื่อกันง่าย/ไวใจคนง่าย เป็นปัจจัยที่ทำให้มีโอกาสตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

ตาราง 15 ปัจจัยด้านพฤติกรรมที่เปิดโอกาสให้ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวง รายละเอียดการหลอกลวง

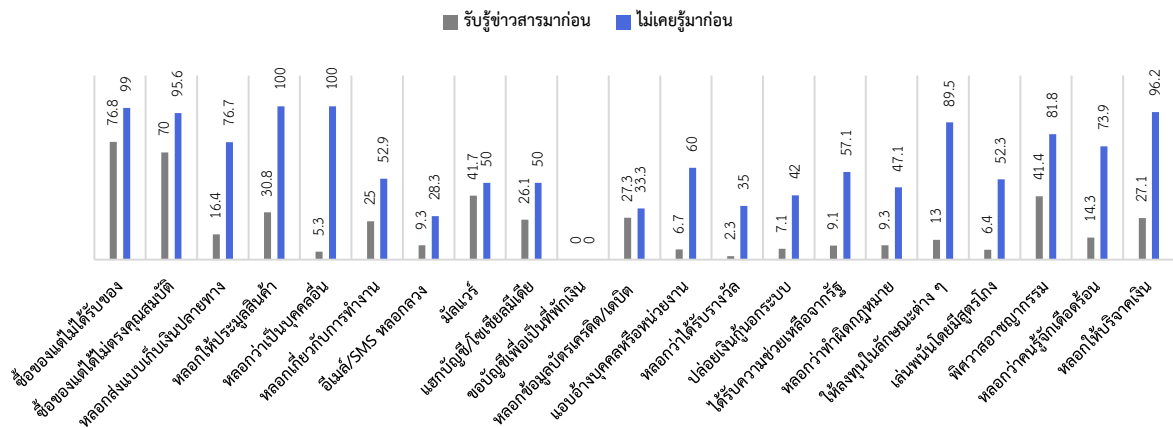
ประเภทการหลอกลวง	ปัจจัยที่เปิดโอกาสให้ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวง	
	พฤติกรรมเสี่ยงในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่	บุคลิกภาพส่วนบุคคล
หลอกลวงผ่านการซื้อขาย	• สนทนาทางโทรศัพท์กับคนแปลกหน้า /เบอร์แปลกที่โทรเข้ามา • ไม่ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของช่องทางการขาย-ผู้ให้บริการ ก่อนการซื้อของออนไลน์/ทำธุรกรรมออนไลน์ • ไม่ใช้จ่ายเงินผ่านช่องทางออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ	• ตัดสินใจเร็ว • เชื่อกันง่าย ไวใจคนง่าย
หลอกลวงข้อมูลส่วนตัว	• กดลิงค์ที่แนบมาในอีเมล/ข้อความ/เว็บไซต์ ที่ไม่ทราบที่มา/ไม่น่าเชื่อถือ • บันทึกรหัสแอดเดรสและพาสเวิร์ดในคอมพิวเตอร์ /อุปกรณ์สื่อสารที่ไม่ใช่ของตนเอง • เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย • ไม่มีการตรวจสอบข้อมูล/ข้อความที่ส่งมามีพิรุธหรือน่าสงสัยหรือไม่ • ไม่อ่านข้อตกลงและเงื่อนไข (terms and conditions) ก่อนการใช้งาน/สมัครสมาชิกเว็บไซต์/แอปพลิเคชัน • ไม่เปลี่ยนรหัสผ่าน (password) เข้าใช้บัญชีอีเมล/โซเชียลมีเดีย เมื่อใช้งานไประยะเวลาหนึ่ง	• ทำตามเพื่อน/กลุ่ม/คนอื่น • ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้งาน และผลจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่ติดต่อ • มีความรู้สึกรวดเร็ว อยากรวยเร็ว • ไม่รอบคอบ ไม่ตรวจสอบข้อมูล
หลอกลวงโดยอ้างว่าจะให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ	• ตอบกลับข้อความ / SMS จากคนแปลกหน้า • ไม่ใช้ซอฟต์แวร์ป้องกันไวรัสบนคอมพิวเตอร์/มือถือ และอัปเดตโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ	• ตัดสินใจเร็ว • ไม่รอบคอบ ไม่ตรวจสอบข้อมูล • มีความรู้สึกรวดเร็ว อยากรวยเร็ว • มีความมั่นใจในความคิดตนเองสูง • ใช้ชีวิตประจำวันคนเดียวเป็นส่วนใหญ่
หลอกลวงโดยอาศัยความสัมพันธ์/ ความสับสน	• สนทนาทางโทรศัพท์กับคนแปลกหน้า /เบอร์แปลกที่โทรเข้ามา	• ใช้ชีวิตประจำวันคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ • เป็นคนอ่อนไหวง่าย • ไม่รอบคอบ ไม่ตรวจสอบข้อมูล

ที่มา: การสำรวจคนไทยกับการถูกหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย สศช. ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการหลอกลวง ทำให้โอกาสการตกเป็นเหยื่อลดลงได้ จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของการรับรู้ข่าวสารกับความสามารถในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงพบว่า หากมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการหลอกลวงมาก่อน จะทำให้ลดการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงได้ในทุกรูปแบบของการหลอกลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม การรับรู้ข่าวสารอาจไม่มีผลในกรณีการหลอกลวงมัลแวร์ที่ฝังตัวมากับเว็บไซต์/โปรแกรม/ไฟล์ การถูกแฮกบัญชีธนาคาร/บัญชีโซเชียลมีเดีย เนื่องจากการดำเนินการที่เหยื่อถูกหลอกลวงโดยไม่รู้ตัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ กับมิจฉาชีพ จำเป็นต้องสร้างพฤติกรรมการใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อลดโอกาสการถูกหลอกลวงได้ อาทิ การตรวจดูข้อมูล/ข้อความที่น่าสงสัย เปลี่ยนรหัสผ่าน (password) เข้าใช้บัญชีอีเมล/โซเชียลมีเดีย เมื่อใช้งานไประยะเวลาหนึ่ง เป็นต้น

3. เทคโนโลยีและทักษะ/กลยุทธ์ของมิจฉาชีพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและการตกเป็นเหยื่อ เทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่เปิดโอกาสให้มิจฉาชีพใช้เป็นช่องทางทั้งการสืบค้นข้อมูลเหยื่อ การนำไปใช้สร้างเครื่องมือในการหลอกลวง เช่น แอปพลิเคชันกู้เงิน สมัครงาน หรือเป็นตัวเชื่อมไปสู่การขโมยข้อมูล นอกจากนี้ ทักษะ/กลยุทธ์หลอกลวง เช่น การสื่อสารและโน้มน้าว การสร้างความน่าเชื่อถือ การคัดเลือกเหยื่อ การสร้างช่องทางที่หลากหลายในการเข้าถึงเหยื่อเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตกเป็นเหยื่อมากขึ้น

แผนภาพ 26 เปรียบเทียบอัตราการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการหลอกลวง (ร้อยละ)

ที่มา: การสำรวจคนไทยกับการถูกหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย สศช. ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

ข้อจำกัดในการรับมือกับปัญหา

1. การหลอกลวงมีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ตลอดเวลา มีความซับซ้อนและความแนบเนียนมากขึ้น จึงยากต่อการรู้เท่าทัน ปัจจุบันมิจฉาชีพอาศัยประโยชน์จากช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่ที่มีอยู่มากมายเป็นช่องทางในการเข้าถึงผู้คนทั่วไป และที่มีการพัฒนากลโกงต่าง ๆ ที่มีความสมจริงมากขึ้น โดยอาศัยความเชื่อใจและความเชื่อถือในตัวสินค้า หรือตัวบุคคลที่เข้ามาให้ข้อมูลและชักจูง ในขณะที่อีกมุมหนึ่งก็เป็นปัญหาจากตัวผู้บริโภคเองที่ยังขาดความเข้าใจก่อนการตัดสินใจซื้อหรือลงทุน ตลอดจนความโลภ ทำให้สถานการณ์การหลอกลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ยังมีอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มีความกระจัดกระจาย การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ส่งผลให้การประเมินสถานการณ์การหลอกลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เนื่องจากข้อมูลยังมีลักษณะกระจัดกระจาย การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ทำให้ไม่เห็นภาพรวมของปัญหา ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการปัญหาให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ยังไม่มีหน่วยงานกลางที่รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ที่ชัดเจน โดยในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาการหลอกลวง อย่างน้อย 7 หน่วยงาน ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)

ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์ 1212 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค อาทิ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และกระทรวงพาณิชย์

3. **การจัดการปัญหาการหลอกลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร** โดยพบว่าการทำงานในปัจจุบันขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเน้นการทำงานเชิงรับ ทั้งในแง่การป้องกันและสร้างการเรียนรู้ให้สังคมรู้เท่าทันเล่ห์กลการหลอกลวงสมัยใหม่ ๆ รวมทั้งการพัฒนาการสืบสวนให้ทันต่อสถานการณ์ที่รูปแบบการหลอกลวงมีการพัฒนาให้ทันสมัยขึ้นตลอดเวลา ตลอดจนการรับมือกับรูปแบบการหลอกลวงของกลุ่มอาชญากรข้ามชาติ

4. **การหลอกลวงผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ซึ่งในหลายกรณีมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ** โดยมีรูปแบบและการดำเนินการที่มีความแยบยล ผู้กระทำความผิดระดับปฏิบัติการจะรับรู้ข้อมูลที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น เพื่อเป็นการตัดตอนข้อมูล ดังนั้น การปราบปรามจะจับกุมได้เพียงผู้กระทำความผิดระดับปฏิบัติการ ไม่สามารถขยายผลไปถึงผู้บงการได้ นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้กระทำความผิดมักอาศัยอยู่ในต่างประเทศส่งผลให้การจับกุมจึงเป็นไปด้วยความลำบาก

ข้อเสนอต่อการแก้ไขปัญหา

1. **การสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตยุคดิจิทัลโดยรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน** เกี่ยวกับรูปแบบการหลอกลวงต่าง ๆ เพื่อให้รู้เท่าทัน และไม่ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวง การส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงของการถูกหลอกลวงและตกเป็นเหยื่อ อาทิ ไม่กดลิงก์ที่ถูกส่งมาจากคนไม่รู้จักหรือน่าเชื่อถือ ใช้จ่ายเงินผ่านช่องทางออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย ฯลฯ รวมทั้งรณรงค์ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล แจ้งเบาะแส ไม่ว่าจะเกิดความเสียหายหรือไม่ก็ตาม เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. **สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนที่เป็นตัวกลางเชื่อมต่อการสื่อสารในการช่วยหยุดหรือควบคุมปัญหาการหลอกลวงก่อนที่จะกระจายสู่สังคมในวงกว้าง** เพื่อให้สามารถหยุดการกระจายตัวของปัญหาและความเสียหายได้อย่างทันท่วงที เช่น การกำหนดให้กลุ่มธุรกิจแพลตฟอร์มการค้าต่าง ๆ สร้างเงื่อนไขการสมัครสมาชิกที่รัดกุมและเข้มงวด การให้อำนาจผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ในการระงับสัญญาณเลขหมายที่ต้องสงสัยว่าเป็นมิจฉาชีพได้

3. **พิจารณาดังหน่วยงานเฉพาะที่มีหน้าที่กำกับดูแล ป้องกันและป้องปรามการหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารสมัยใหม่** โดยให้เป็นศูนย์ข้อมูลกลาง ข่าวสาร การประสานงาน การพัฒนาเครื่องมือในการป้องกัน และการตรวจการกระทำผิดในเรื่องดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. **สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติทางไซเบอร์** โดยการประสานข้อมูล ข่าวสาร และการอำนวยความสะดวกในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2562				2563				2564				2565
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ ^{1/}													
การมีงานทำ (พันคน)	37,703	37,782	37,486	37,483	37,424	37,081	37,927	38,289	37,581	37,822	37,706	37,899	38,720
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.92	0.98	1.04	0.98	1.03	1.95	1.90	1.86	1.96	1.89	2.25	1.64	1.53
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)													
- รวม	0.92	0.98	1.04	0.98	1.03	1.95	1.90	1.86	1.96	1.89	2.25	1.64	1.53
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.43	0.35	0.40	0.53	0.50	1.11	0.93	0.96	0.91	0.86	1.30	0.80	0.62
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.20	1.12	1.26	1.07	1.26	2.28	2.24	2.09	2.37	2.04	2.56	1.82	1.49
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.95	1.21	1.09	1.13	1.20	2.12	2.39	1.99	2.43	1.99	2.48	1.73	1.60
- อาชีวศึกษา	1.34	2.05	2.05	1.48	1.21	2.93	2.79	2.44	2.10	3.18	2.82	1.84	1.97
- วิชาชีพชั้นสูง	1.71	1.89	1.31	1.40	1.49	3.16	2.73	2.83	3.43	2.93	3.16	1.91	2.38
- อุดมศึกษา	1.56	1.78	2.15	1.71	1.80	2.94	3.15	3.28	3.17	3.44	3.63	3.22	3.10
การทำงานด่ำระดับ (พันคน)	350.61	257.54	205.25	254.07	308.71	717.44	476.30	552.13	651.09	469.26	N.A.	438.03	319.1
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่ต้องการทำงานเพิ่ม)													
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)													
- รวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	44.24	43.96	43.94	43.92	42.84	42.33	42.63	42.42	42.09	41.40	41.56	41.37	39.29
- มัธยมศึกษาตอนต้น	17.06	16.65	17.30	17.39	16.54	16.74	17.16	16.82	16.51	17.08	17.27	16.99	17.12
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	13.34	13.55	13.40	13.21	13.68	13.90	13.61	13.91	14.20	14.10	14.47	14.58	15.23
- อาชีวศึกษา	3.47	3.66	3.72	3.67	3.64	3.75	3.87	3.79	3.68	3.71	3.84	3.86	3.91
- วิชาชีพชั้นสูง	5.37	5.48	5.40	5.53	5.58	5.69	5.67	5.81	5.90	5.87	5.87	5.78	6.07
- อุดมศึกษา	16.52	16.70	16.24	16.27	17.72	17.59	17.06	17.26	17.63	17.84	16.98	17.43	18.38
หนี้สินครัวเรือน													
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	12.97	13.09	13.25	13.49	13.50	13.59	13.77	14.04	14.14	14.28	14.35	14.58	N.A.
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	6.31	5.82	5.60	5.15	4.11	3.84	3.92	4.05	4.70	5.09	4.20	3.89	N.A.
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	78.4	78.4	78.8	79.9	80.3	83.9	86.8	89.7	90.8	89.5	89.6	90.1	N.A.
หนี้ NPL (พันล้านบาท)	126.4	127.4	133.3	140.6	156.2	152.5	144.3	144.4	148.7	150.4	149.7	143.7	N.A.
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	2.75	2.74	2.81	2.9	3.23	3.12	2.91	2.84	2.92	2.92	2.89	2.73	N.A.
สุขภาพ													
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{2/}													
- ปอดอักเสบ	73,429	51,189	63,635	68,302	77,549	29,430	35,389	54,035	47,665	32,500	46,461	26,651	39,727
- ไข้เลือดออก	16,150	31,978	54,989	28,040	9,183	18,159	36,187	8,601	2,530	3,088	2,677	1,661	1,247
- มือ เท้า และปาก	9,260	12,954	35,839	9,302	5,512	1,153	5,003	21,642	13,023	3,723	1,360	902	619
- ไข้หวัดใหญ่	133,975	61,464	108,786	92,138	99,365	4,957	8,293	10,987	5,967	2,537	1,070	1,124	1,351
- บิด	649	736	647	524	679	573	586	396	469	351	214	169	322
- หัด	2,068	1,585	1,533	1,428	746	146	194	126	111	65	23	28	32
- อีหุ	463	493	722	492	269	334	526	512	245	275	269	361	201
- ไข้สมองอักเสบ	258	207	211	218	275	190	266	177	272	153	122	116	168
- อหิวาตกโรค	6	4	1	1	0	1	2	2	0	1	0	0	0
- ไข้กาฬหลังแอ่น	6	6	6	7	5	3	2	2	5	3	3	2	2
- พิษสุนัขบ้า	0	2	0	1	0	2	1	0	0	2	1	0	1
2. ความมั่นคงทางสังคม													
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3/}													
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก	27.27	25.5	22.72	25.54	25.62	18.5	22.24	23.61	30.68	23.12	16.74	19.88	17.90
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	6.28	6.49	5.75	5.47	5.59	5.17	5.2	5.05	6.28	5.57	5.13	5.66	5.12
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	16.87	15.52	17.79	16.95	15.99	14.93	15.48	15.9	17.46	17.34	20.03	18.59	16.11
- สัดส่วนคดียาเสพติด	124.58	135.9	140.59	131.43	132.3	117.28	101.94	96.98	183.68	176.97	154.21	147.55	129.86
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{4/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	2,732	5,839	3,989	3,005	2,558	4,919	4,289	4,198	3,810	3,929	3,667	2,971	2,540
- กรณีสัญญา	1,170	1,050	1,018	779	528	776	1,019	865	983	1,090	1,031	534	432
- กรณีฉลาก	459	706	545	395	547	429	537	625	585	622	633	528	830
- กรณีโฆษณา	726	3,432	1,705	1,328	949	2,525	1,758	1,578	1,511	1,455	813	973	740
- กรณีกฎหมาย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	377	651	721	503	534	1,189	975	1,130	731	762	1,190	936	538
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	11,759	11,579	13,127	11,531	15,258	13,737	13,278	8,912	10,749	8,578	10,005	9,404	9,334

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564
1. คุณภาพของคน										
การมีงานทำ										
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{iv}	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	275,670
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^v	98.81	98.85	98.71	98.62	98.5	98.32	98.52	98.52	97.76	97.55
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^v	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.93
การทำงานต่ำระดับ (พันคน) ^{vi}	347	336	256	273	275	303	293	250	485	584
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์รวมจะทำงานเพิ่ม)										
หนี้สินครัวเรือน										
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	8.87	9.89	10.55	11.15	11.58	12.1	12.8	13.5	14.0	14.6
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	18.5	11.5	6.6	5.7	3.9	4.5	6.0	5.1	4.0	3.9
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	71.8	76.6	79.7	81.2	79.4	78.1	78.4	79.9	89.7	90.1
หนี้เพื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPL (พันล้านบาท)	56.6	71.1	82.7	94.9	105.3	110.4	120.5	140.6	144.4	143.7
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	1.94	2.2	2.39	2.56	2.71	2.68	2.67	2.9	2.84	2.73
สุขภาพ ^{vii}										
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	N.A.
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)										
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	N.A.
- หัวใจ	955	887	845	1,012	1,027	810	1,069	1,099	1,116	N.A.
- เบาหวาน	868	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	N.A.
- ความดันโลหิต	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,388	2,413	N.A.
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	63	83	79	92	95	98	101	106	111	N.A.
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	35	43	45	55	58	61	70	78	83	N.A.
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	54	46	39	44	42	42	41	41	42	N.A.
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	62	60	51	72	76	90	88	141	105	N.A.
อัตราส่วนการพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{viii}	49.3	49.5	49.81	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{ix}	12.64	10.94	10.53	7.21	8.61	7.87	9.85	6.24	6.84	N.A.
การศึกษา										
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^x										
- ประถมศึกษา	104	102.72	102.24	102.4	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.5	79.32	81.9
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	49.13	49.46	49.02	57.97	49.37
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{xi}	8	8	8.1	8.5	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{xii}	8.8	8.9	9	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6	9.9	10
- ชาย	8.9	8.9	9	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8
- หญิง	8.8	8.9	9	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10	10
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{xiii}	4.5	4.7	4.8	5	5	5	5.1	5.2	5.4	5.5
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6	6.1
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5	4.6	4.7	4.9	5.1
2. ความมั่นคงทางสังคม										
สถาบันครอบครัว										
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{xiv}	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81		99.75
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{xv}	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	-	-	-	-	-
หลักประกันทางสังคม										
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{xvi}	99.9	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.89	99.57
- ประกันสังคม	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.96	18.48	18.92	18.84	18.73
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.69	7.8	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.80	7.92
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.88	72.20	71.45	71.45	71.44
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	0.15	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.95
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.7	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.1	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{xvii}	29.7	31.56	35.32	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	61.35
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)										
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{xviii}	33.61	32.84	32	30.69	33.45	33.14	30.47	30.36	27.26	26.00
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{xix}	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	25	22.06	23.85
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{xx}	79.72	77.4	72.7	75.8	96.57	85.24	68.81	69.94	65.44	77.35
สัดส่วนคดีอาชญากรรม ^{xxi}	596.19	719.39	558.68	249.43	349.94	424.55	436.15	554.75	471.12	697.76
ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{xxii}	19.98	20.37	17.52	22.73	22.14	23.37	23.77	25.39	21.32	N.A.

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี) ต่อ

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}										
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377
- กรณีสัญญา	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638
- กรณีฉลาก	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,871	2,105	2,138	2,368
- กรณีโฆษณา	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,439	7,191	6,810	4,752
- กรณีกฎหมาย	38	624	69	6	37	-	-	-	-	-
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	76	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	47,996	51,185	38,736
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน										
พฤติกรรมในการบริโภค										
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	88.3	88.07	87.9	87.2	87.1	86.97	86.6	86.5	87	87
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	11.7	11.93	12.12	12.89	12.9	13.03	13.4	13.5	13	13
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	32.22	32.29	34	-	28.4	-	-	-	28
อัตราการบริโภคเนื้อหรือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	19.94	20.72	19.9	-	19.1	-	-	-	17.4
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน										
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	-	-	-	3.19	-	-	-	-	-	-
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	-	-	1.11	-	-	-	-	-	-
- การดูโทรทัศน์	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
- การดูวิดีโอ	-	-	-	2.07	-	-	-	-	-	-
- การฟังรายการวิทยุ	-	-	-	1.64	-	-	-	-	-	-
- การท่องอินเทอร์เน็ต	-	-	-	2.03	-	-	-	-	-	-
- การฟังสื่ออื่น ๆ	-	-	-	1.26	-	-	-	-	-	-
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	16.6	18.3	21.7	24.59	29.8	33.4	36	42.42	49.69	54.6
4. สิ่งแวดล้อม										
สารอันตราย										
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน) ^{23/}	68.13	62.38	21.42	20.36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
ขยะ										
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน) ^{23/}	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	4.88	4.85	4.96	4.48	4.46
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน) ^{23/}	4.01	4.13	3.94	3.7	3.73	3.88	3.93	3.85	3.14	3.16
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	3.57	3.3	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	N.A.
มลพิษทางอากาศ										
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	38.2	41	41.3	38.2	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43

ที่มา: 1/ 7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2/ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

3/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา อาชญากรรม อุบัติเหตุจราจร จากระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ (CRIMES) สำนักยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583

ประมวลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปี 2558- 2563 เป็นร้อยละของเด็กที่กระทำผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด

5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สดบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)

6/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมายเหตุ ตั้งแต่ปี 2556 ข้อมูลการมีงานทำมีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ชุดข้อมูลค่าคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583

8/ สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่ปี 2550 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

9/ รายงานการศึกษาข้อสมมุติเพื่อใช้ในการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง) (สศช., 2562ข) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

11/ สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12/13/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

15/ มีการจัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

18/ ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี กระทรวงสาธารณสุข

19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

20/ การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี

21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำการสำรวจทุก 5 ปี

22/ การสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2565. ระบบรายงานการประเมินสุขภาพจิตคนไทย.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. 2565. การสำรวจสถานการณ์การศึกษา.
- กองประสานการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. (ม.ป.ป.). แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี พ.ศ. 2564 - 2573 รายสาขา. เข้าถึงได้จาก https://oryor.com/%E0%B8%AD%E0%B8%A2/detail/media_news/2018. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- กองระบอบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2565. รายงานสถานการณ์โรคเฝ้าระวังทางระบอบาติวิทยา.
- กรุงเทพธุรกิจ. 2564. เรื่อง “เปิดผลสำรวจผู้บริหาร “พร้อมหรือไม่กับเป้าหมาย Net Zero”. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/978713>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- คณะกรรมการองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชน (คอบช.). 2557. เจอสิ่งปนเปื้อนในอาหาร ต้องจัดการอย่างไร. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.ae/5qp1>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2565. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน.
- _____. 2565. สถิติสถาบันการเงิน
- _____. 2565. “รายงานผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ ปี 2564”. ข่าว ธปท. ฉบับที่ 9/2565
- _____. 2565. ข้อมูลความคืบหน้าการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้แก่ประชาชนรายย่อย. เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/covid19/Pages/progress/property/default.aspx>
- ราชกิจจานุเบกษา. 2522. พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522. เข้าถึงได้จาก https://www4.fisheries.go.th/local_file_document/20170227141540_file.pdf. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- ศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2565. สถิติจราจรทางบก มกราคม-มีนาคม 2565.
- _____. 2565. สถิติคดีอาญา มกราคม-มีนาคม 2565.
- ศูนย์ข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์. 2565. ข้อมูลอินทราเน็ตที่อยู่อาศัยอยู่ทุกประเทศทั่วประเทศ รายไตรมาส.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2565. หนี้ครัวเรือนไทยปี 2565 อาจชะลอลงมาที่กรอบ 86.5-88.5%ต่อจีดีพี...แต่ฐานการเงินของภาคครัวเรือนยังอ่อนแอ. บทความของวันที่ 1 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/financial/Pages/Household-debt-z3318.aspx>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2565. บทวิเคราะห์เรื่อง “ตลาดคาร์บอน โอกาสของธุรกิจไทย”. เข้าถึงได้จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Cabon-FB-10-03-2022.aspx>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565)
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. 2565. สถิติเรื่องร้องเรียน สำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-31 มีนาคม 2565.
- _____. 2565. กำหนดมาตรการแก้ไขแก๊ง call center. เข้าถึงได้จาก <http://tcp.nbt.go.th/website/home/detail/MTY0OA==/th>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. 2565. ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักราชการรัฐมนตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. รายงานเดือนมกราคม-มีนาคม 2565.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.). 2564. การดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิด ทั้งคดีโฆษณา ผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ. เข้าถึงได้จาก https://oryor.com/%E0%B8%AD%E0%B8%A2/detail/media_news/2018. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. 2564. ข้อมูลสถานการณ์การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) จากการใช้พลังงาน ปี 2564. เข้าถึงได้จาก [http://www.eppo.go.th/index.php/th/energy-information/situation-co2/per-year/orders\[publishUp\]=publishUp&isearch=1](http://www.eppo.go.th/index.php/th/energy-information/situation-co2/per-year/orders[publishUp]=publishUp&isearch=1). (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2565. การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564
- _____. 2565. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร รายไตรมาส ปี 2562-2565.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และบุหรณ์.
- _____. 2565. โครงการสำรวจและศึกษาเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม เรื่อง คนไทยกับการถูกหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดยบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด.
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2564. ชุดตรวจโควิด 19 (Antigen) ทุกรายการ ปลอดภัย ลดเสี่ยงเชื้อโรค. เข้าถึงได้จาก https://env.anamai.moph.go.th/webupload/11xc410600758f76a9b83604e779b2d1de5/202108/m_news/33325/205996/file_download/f68e157c21045f5fd03060c0202e0609.pdf. (สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565).
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร. 2564. กทม. แนะนำวิธีทิ้ง ชุดทดสอบแอนติเจนและหน้ากากอนามัยใช้แล้ว สำหรับประชาชน. เข้าถึงได้จาก shorturl.at/msuHV. (สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565).
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก. 2563. โครงการ T-VER ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- _____. 2565. สถิติการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจก. เข้าถึงได้จาก <http://ghgredution.tgo.or.th/th/tver-database-and-statistics/t-ver-stat-carbon-report.html>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- องค์การสหประชาชาติ. 2021. Prevention and Control of Noncommunicable Diseases in Thailand – The Case for Investment”
- องค์การอนามัยโลก. 2021. Tobacco. เข้าถึงได้จาก <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>. (สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2565).
- _____. 2021. Global School-based Student Health Survey. เข้าถึงได้จาก https://cdn.who.int/media/docs/default-source/ncds/ncd-surveillance/data-reporting/thailand/2021_thailand_gshs_fact_sheetada1f3cd-2ee4-4258-a01f-b40873aaf988.pdf?sfvrsn=be5c3553_1&download=true. (สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2565).
- OECD. 2013. Effective Carbon Prices. เข้าถึงได้จาก https://read.oecd-ilibrary.org/environment/effective-carbon-prices_9789264196964-en#page3. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- Reuters. 2022. Global carbon markets value surged to record \$851 bln last year-Refinitiv. เข้าถึงได้จาก <https://www.reuters.com/business/energy/global-carbon-markets-value-surged-record-851-bln-last-year-refinitiv-2022-01-31/>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- UNESCO. 2022. Gender Report: Deepening The Debate On Those Still Left Bahide. เข้าถึงได้จาก <https://news.un.org/en/story/2022/04/1117082>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2565).
- WEF. 2021. This is why countries should be joining international carbon market clubs. เข้าถึงได้จาก <https://www.weforum.org/agenda/2021/08/join-the-club/>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- World Bank. 2021. State and Trends of Carbon Pricing 2021 เข้าถึงได้จาก <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/35620>. (สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565).
- _____. 2021. “Mission: Recovering Education 2021”. เข้าถึงได้จาก https://blogs.worldbank.org/education/mission-recovering-education-2021?CID=WBW_AL_BlogNotification_EN_EXT. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2565).
- _____. 2021. “Simulating the Potential Impacts of COVID-19 School Closures on Schooling and Learning Outcomes: A Set of Global Estimates”
- _____. 2021. “The State of the Global Education Crisis: A Path to Recovery”

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact persons

หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่

E-mails : Pairat@nesdc.go.th

โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3617

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report

การเผยแพร่ที่จะมาถึง

พฤษภาคม 2565

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2565

มิถุนายน 2565

กรกฎาคม 2565

สิงหาคม 2565

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2565

กันยายน 2565

- รายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2564
- ดัชนีความก้าวหน้าของคน ประจำปี 2565

ตุลาคม 2565

พฤศจิกายน 2565

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2565

ธันวาคม 2565

มกราคม 2566

กุมภาพันธ์ 2566

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ ปี 2565

มีนาคม 2566

เมษายน 2566